

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 4 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Țeara minciunilor.

Se vor mira cetitorii de acest titlu și se vor întreba, că există oare o astfel de țeară și dacă există, unde se află ea? Dar' dacă vor cerceta lucrurile, ce se petrec la noi, mai cu luare aminte, vor vedea că această țeară este țeara noastră Ungaria. Vor vedea, că guvernele ungurești au dus lucrurile până acolo, încât ocârmuirea de sus dela dietă și până jos la comitate și comune, se face în parte mare pe temeuri false. Stăpânitorii se laudă cu *libertatea*, dar' în fapt la noi numai libertate nu este, ci despotism, voința guvernului și a slugbașilor lui. Libertatea e scrisă pe hârtie, dar' numai pe hârtie rămâne, în viața publică de stat ea este o minciună.

Aceasta noi de mult am zis-o, constatându-o chiar cu măsurile luate față de noi, ca națiune. În lege se zice, că există popoare de deosebite limbi și cu toate acestea ministrul susține, că numai o națiune este, națiunea maghiară și că în afară de aceasta, popoarele cealalte n'au drept la o viață publică națională. Nu este aceasta o minciună?

Acum însă vine un infocat Ungur, baronul *Kaas Ivor* și în un articol publicat în foaia „*Hazánk*”, arată că la noi toate formele de ocârmuire sunt minciuni. El însuși e acela, care dă Ungariei numirea de „țeara minciunilor”.

Baronul *Kaas* arată pas de pas toate falsitățile, ce dăinuiesc la noi în viața

publică. Începe de sus dela casa magnaților și arată cum *Bánffy* ea se-și face majoritate și chiar bani pentru corteșiri, a pus în vânzare titlul și rangul de membru în casa de sus, sau cum se mai zice, în senat. Unuia 'i-a vândut titlul de conte (grof) cu 300 mii fl., altuia 'i-a dat titlul de senator pe viață pentru 250 mii fl., altora le-a vândut baronia cu câte 200 de mii, 100 de mii etc.

„Un astfel de senat — zice el — lipsit de neafrinare, vază și autoritate, a încetat a mai fi factor constituțional. Poftim a-l privi: *O mașină de votare, care lucră la poruncă ministerială*”.

După senat, trece la dietă, în care, după cum zic și strigă în lume stăpânitorii noștri, „poporul își alege liber deputații”.

Cu privire la aceasta, eată ce zice el:

„Parlament basat pe alegerea poporului? Aceasta este cea mai mare minciună! Nici popor, nici reprezentare, nici parlament! Poporul este exclus dela alegeri, listele alegătorilor sunt falsificate din deregătorii, alegătorii reduși la număr sunt parte infircați, parte cumpărați. Candidații sunt puși de prim-ministrul și, după votul ascultării, prin puterea comiților-supremi, sunt impuși cercurilor de alegere; deputația 'și-au câștigat-o pe banii ce 'i-au primit dela minister și prin cari, ca datornici, sânt ținuți în atîrnare.

Poporul în realitate este exclus din acest parlament, voința națională e apăsată și dieta maghiară este lipsită de ori-ce voință liberă. Nici chiar opoziția nu are libertate în această dietă, căci guvernul are oameni de ai lui între opoziționali, la cari prim-ministrul își comandă interpeleții sau discursuri. O formă constitu-

țională goală, o comedie politică, o caricatură a parlamentarismului, aceasta este dieta maghiară de azi, pe care *Bánffy* și organele lui o înfățișează de reprezentatiune a națiunii”.

O icoană mai bună, mai adevărată, despre dieta maghiară, nici că se putea face!

Mai departe *Kaas* arată cum este o minciună și libertatea de presă, cum ziarele ungurești sânt cumpărate și că în ele „e iertat a minți ori-ce, numai a spune adevărul nu”, lucru ce noi de atâtea-ori 'l-am dovedit, mai cu seamă, când e vorba de noi, naționalitățile.

Ziarele liberale ungurești și oamenii plătiți de ai guvernului, trimbiță în străinătate, laudă *libertatea maghiară* și zic, că națiunea maghiară este „un stejar al libertății”. Dar' aceste eărăși nu sânt altceva decât minciuni.

„Ce fel de libertate este aceea, — zice br. *Kaas* — când polițiștii pîtrund noaptea după plac în locuințele cetățenilor și cercetează totul, confiscă bani și scrisori (și cărți, ca „*Biografia lui Isncu*”. Red), arestează bărbați și femei, ear' gendarmii pușcă și străpung cu baionetul pe cine vreau, în întreagă țeara”.

Și așa mai departe. Ori în cătrău privești, vezi, că nici legile, nici autoritățile nu scutesc pe cetățeni, de poruncile nelegale ale guvernului.

Aceste 'l-au îndemnat pe *Kaas* să spuie verde, că „libertatea maghiară e despotism, prin urmare o minciună”.

Dacă un Ungur o zice aceasta, ce să mai zicem noi?

FOIȚA.

Povestea lui Bogdan Dragoș Vodă și a Bourului.

(Urmare și fine).

După-ce fugarii au purces din bordeiul *Rebecăi* și s'au infundat în desișul codrilor, neavînd de țintă decât țielăul muntelui *Pion*, au mers zile și nopți fără odihnă, au dat de-adreptul și n'au cotit pe cărări ori poteci până-ce au ajuns la poslele doritului munte, unde stânci colțuroase și îngrozitor de mari stau rostogolite de cutremure din deal în vale și trăsните de deseale fulgere.

În acel munte, într'o peșteră adîncă și de nimeni străbătută, aflau scăpare numai femeile pribege, căci bărbaților nu le era voie a călca în acea peșteră, unde locuia *Dochia* fata lui *Decabal*, prefăcută în stîncă, după-um se povestește în acele părți. Pe lângă

statua zînei *Dochiei* făcătoare de bine și dătătoare de ajutor femeilor nenorocite și fugărite de bărbați, trăia totdeauna câte o bătrână sihastră, ce îngrija de nenorocitele ce căutau scăpare în peștera acestei mîntuitoare.

În vremile de cari vorbim, trăia o sihastră cu numele *Nons*. Ea avea o cerboaică imblînzită, ai cărei pui trăiau pe lângă dînsa. Acea cerboaică purta între coarne o mică cruce ca semn de a ei imblînzire și pe ori-ce străină, ce rătăcea pe acolo, o conducea până la peșteră.

Fugarii *Gramen*, *Humă* și *Branda*, istoviți de neodihnă și îndelungă călătorie, tot fugind prin prăpăstioșii munți, se apropiară de peșteră. Ajunseră la poteca ce de-adreptul ducea în peșteră, care era așa de aproape, încât s'ar fi văzut dacă n'ar fi fost dosită de groaznice stânci și bătrâni copaci. Se întălniră cu cînta ce păștea iarba verde de pe o încântătoare pojiște, și zăindu-'i crucea dintre micile-'i coarne, îndată le și veni în gând că sînt lângă peșteră.

Humă și *Gramen* se opriră locului spre pază. *Gramen* pe coastele unei stînci din marginea potecii, ear' *Humă* la poalele ei priveghiau pe rînd și pîndeau să vadă sau măcar să audă dacă *Branda* a ajuns în peșteră și ce face.

Ea, mergînd pe urma ciutei, se trezi deodată în peșteră la picioarele *Dochiei*, căzută în genunchi, cuprinsă de spaimă și de înfricoșare la vederea stîncilor, ce stăteau spînzurate deasupra capului seu, ca cum ar fi fost puse cu mîna.

Privind cu ochii țintă la fata lui *Decabal*, prefăcută în statue de peatră, după a sa rugăciune spre a nu căde de vie în mîna vrășmașilor tatălui seu, își ridică gîndul la *Dumnezeul creștinilor* și al *Românilor*, carele a scos din multe belele această țeară și 'i-se rugă ca mai bine să se prefacă și ea în peatră ca *Dochia*, decât se cadă în mîna *Tătarilor* ce o urmăreau.

Ostenită de atîta cale grea ce călcase, de atîta neodihnă și ademenită de murmurul

Despre Seghedin. Ziarul *Deutsche Zeitung* din Berlin publică o scrisoare din Seghedin, despre temnița de stat de acolo. Corespondentul ziarului berlinez, un profesor, fost închis în Seghedin pentru duel, descrie starea de nesuferit a închișilor și vestește în cuvinte aspre politica de întemnițare a naționalităților, ce o face guvernul maghiar.

Acum se află „în preparandia reg. ung. de patrioți” — așa o numește ziarul berlinez — 5 întemnițați, 2 pentru duel și 3 pentru *delict politic, toți trei Români!*

O nouă volnicie. Încă nici nu e hotărâtă în dietă „noua sărbătoare națională” și deja ministrul Wlassics a și dat o circulară către toți directorii dela școlile de stat, *confesionale* și comunale, în care dispune asupra sărbătorii acestei „zile naționale”. Ministrul poruncește, ca de aci înainte în fiecare an să se sărbătorească în școlile ziua aceasta. Drept program ministrul statorește, ca unul din membrii corpului didactic să țină o vorbire despre legile aduse de dieta din 48 și întărite la 11 Aprilie, apoi despre isprăvile ungurești din 15 Martie, despre proclamarea libertății presei, și a egalității de drept, ear’ tinerimea să cânte *cântece patriotice* și să declameze.

N’am avut nimic de zis, dacă noua ordonanță ar privi numai școlile ungurești. Ea însă se adresează și școlilor noastre, pentru cari înseamnă o nouă volnicie.

Românii din Moravia. Noi Românii avem frați în multe țări, chiar și în Moravia (Austria). Acum se vestește, că acești frați, ruși de mult de către noi, ar voi să se întoarcă la matcă, să se așeze în România. Eată ce scrie *Drapelul*: „Din Moravia s’au primit cereri dela vechi *coloniști români*, despre cari mai întâiu a scris răposatul Marțian, de a li-se da pământuri în Dobrogea, unde ar dori să *fondeze câteva sate românești*.”

Cererea lor cu anevae va putea fi implinită, căci se cere o anumită lege, de oare-ce până azi ei nu sunt cuprinși între Românii cari, după constituțiune, au dreptul simplei recunoașteri.

Ori-cum, e un moment duios acesta, în istoria neamului nostru.

Germanizarea Polonilor. Am amintit mai înainte despre măsurile cu care guvernul nemțesc caută a germaniza pe Poloni, cumpă-

rându-le moșile și colonisând Germani printre Poloni. Prin proiect de lege se cer acum 2 milioane de marce pentru germanizarea Polonilor.

Desbaterea asupra acestui proiect, urmată la 3 Martie, ne interesează cu atât mai virtuos, că în măsurile de maghiarizare guvernul nostru „liberal” caută a se lua după Nemți.

Îndată la începutul dezbaterii un deputat polon cetește un aspru protest și declară, că nu ia parte la desbatere. *Toți deputații poloni es demonstrativ din sală.* Unii se depărtează de tot, alții ascultă desbaterea de pe galerie.

În decursul dezbaterii unii deputați apără proiectul, deputații *Hermannu, Feckel și Ehlers* sânt contra și apără pe Poloni, „cari sânt harnici și luminați”.

Cu toate aceste proiectul s’a primit.

Din Austria.

— Căderea ministrului Gautsch. — Noul minister Thun. — Stările din Boemia. —

Din Viena ne-au sosit la sfârșitul săptămânii trecute vestea surprinzătoare, că ministrul *Gautsch* s’a retras și că a fost încredințat cu formarea unui nou minister contele *Thun-Hohenstein*. Căderea ministrului Gautsch se aștepta, dar’ nu chiar acum. Câtă vreme a fost el la cârmă n’a putut face nimic mai hotărât pentru împăcarea deosebirilor dintre popoare și din pricina aceasta a și căzut. Numai în vremea din urmă a început a face câte ceva: a edat nouele ordinațiuni de limbă și a conchemat parlamentul austriac pe 21 Martie.

Dimpotrivă despre contele *Thun* se știe că e om energic și tare la voință, de aceea se crede, că va putea sta mai mult timp la cârmă și va drege lucrurile înspre bine. Vom vedea.

Contele Thun este *Ceh*, conservator și are înclinațiuni *federaliste* (de înfrățire între popoare), ceea-ce Maghiarilor nostri nu le prea place. El și-a compus voul minister.

Cu privire la stările din Boemia se vestește, că turburările ear’ încep. *Studentii nemți din Praga* poartă de nou colorile, cari le-au fost oprite și aceasta a făcut pe *Cehi* să facă demonstrații. S’au ivit ciocniri și au fost prinși mai mulți. S’au spart ferestrele mai multor așezăminte germane.

părăiașului, ce, revărsându-se din sinul stătuiei, șerpuia prin flori și ierburi, adormi fata un somn ușor pe stratul de mușchiu.

Pe când Branda își odihnea oasele chinuite de atâta trudă, veni Nona, sihastra acelor pustietăți, și văzând dormind la picioarele Dochiei pe această frumoasă nenorocită, nu-i strică somnul, ci ședea veghiând la capul ei, așteptându-i deșteptarea, spre a o cerceta despre nevoia și desnădejdea ce a adus-o în acest pustiu.

Se trezi Branda din somnului, ce-i mai potolise oboseala, și văzând pe sihastră lângă dînsa cu blândeța și cuvioșia ce îi era zugrăvite pe față, se bucură, că bunul Dumnezeu nici aici n’a părăsit-o, ci i-a trimis o mângâiere.

Nona luă de mână pe tinera și mahnita fată și o duse în o altă peșteră alătura cu a Dochiei, ce era locuința sa. Aci, dându-i de mâncare oare-cari rădăcini și ierburi hrănitoare, precum și poame sălbătice, ce se fac pe acolo, fata prinse puțină inimă și începî plângînd cu amar, a-și istorisi cu deamă-

nuntul al seu nenorocit pas din casa dragilor sei părinți.

Povestirea nenorocitei sale vieți storcea giroaie de lacrimi din vioii ochi, pe sbârșiciți obrazi ai bătrânei pustnice.

„Taci, draga maicii, zise ea nefericitei fete, căci Dumnezeuul părinților nostri, care a încercat atât de mult pe frații nostri Români și i-a păstrat veacuri întregi prin nămolul liftelor străine, îți va ajuta și ție să scapi de urgia păgână și să-ți vezi implinită dorința, după atâta amar și chin. Șezi și te odihnește, căci Dumnezeu e cu noi”.

Înserase de multșor. Nona așternu pe un mindir de iarbă uscată, o blană de urs; pe ea se culcă Branda și ațipi un somn de vieață dătător; ear’ Gramen și Humă păziau cu credință poteca, ca să nu se străcure cineva în peșteră, unde dobândise sălaş stăpâna lor.

Gramen priveghia de pe culmea stâncii, Humă mai în vale. Deodată zăriră doi Tătari, din cei-ce urmăreau pe Branda, înarmați până în dinți și înaintînd spre potecă. Gramen

— Cronica anului. —

Paris, 4 Martie.

Numărul răniților din revoluție îngrijiți în spital e 428. Archiepiscopul a edat circular provocând pe preoți să asculte de guvernul provisor. Despre Louis Filip*) nu se știe nici acum unde e? Unii zic că a debarcat în Anglia, alții zic că a pățit naufrag.

Pojon, 4 Martie.

Vorbirea lui Kossuth a deșteptat entuziasm de nedrescis. El zicea între altele: „Poporul e etern și eternă voim să fie și patria lui, eternă și gloria acelei dinastii, pe care o recunoaștem ca Doamnitoarea noastră. Oamenii timpului trecut vor descinde mâne-pomâne în mormânt, dar’ pe descendentul plin de speranțe al casei de Habsburg, Archiducele *Francisc Iosif*, care dela prima sa pășire a câștigat iubirea națiunii, îl așteaptă moștenirea unui tron strălucit, care din libertate își contrage tăria... E tare convingerea mea, că viitorul dinastiei noastre e legat de unirea în cugete și simțiri a diferitelor popoare din imperiu. Această unire, pe lângă respectarea naționalității lor, o poate crea numai spiritul constituționalismului, care afiliază și încheagă sentimentele tuturor. În propunerea mea pornesc din punctul de vedere al dinastiei, și har Domnului, că aceste puncte de vedere e în strînsă legătură cu interesele patriei noastre...”

Viena, 5 Martie n.

Vorbirea lui Kossuth a făcut aici mare impresiune. Ziarele o retac, dar’ prin scrisori private s’a lătit îndată vestea ei. Iritația contra guvernului crește mereu.

În Veneto-Lombardia, de când acolo nu se mai primesc bancnote se trimite pe seama ostășimei tot la 15 zile câte un milion în douăzeci.

Brașov, 6 Martie.

„Gazeta de Transilvania” scrie: „Faima ce se lăți pe aici, că episcopul Românilor gr.-uniți ar fi slobozit circular pe la protopopi, îndatorator, ca aceiași cu jurisdicțiunile secuio-

*) Regele alungat al Franciei.

repezi, cu a sa praștie, o peatră colțuroasă drept în capul unuia din Tătari, care căzu mort la pământ. Tot în acel moment celalalt Tătar, ținî o săgeată otrăvită drept în spatele lui Gramen. Humă se repezi cu o măciucă asupra Tătarului rămas viu, se luară la luptă, și se luptară până-ce amândoi se prăbușiră în rîpa prăpăstioasă ce era alături, încât până în fundul văii amândoi s’au făcut în mii de bucăți.

Găsirea Brandei.

Perise amândoi Tătarii, perise și bătrânul și credinciosul Humă; rămăsese însă sormanul Gramen cu otrăvita săgeată în crucea spatelor. Să chinuia să și-o scoată, dar’ nu putea, ajutor n’avea la cine să ceară; își mlădie mâna, apucă săgeata, însă, vai! o trase strîmb și o rupse; nu mai era chip de scăpare cu vieșă. Tinereța și virtutea îi ajută să mai dăinuească cu vieață câtăva vreme, dar’ puterile îi scădeau cumplit de inte, vedea el că moartea n’o să întârzie a-i cere vieața, și-i părea grozav de rău că nu-i măcar

maghiare se corespundeze în limba maghiară, se adeverează; aceeași însă curge din poruncă mai înaltă, care se publică și pe la unele comitate.

Brașov, 7 Martie.

Azi s'a ținut examenul din religie cu elevii români dela gimnaziul catolic și cel evangelic, aproape 90. A presidiat protop. I. Popasu. Îmbucurător e, că de astă-dată catechetul, dl prot. I. Petric, pe lângă lecțiile catechetice întretesă și învățături contra vinarsului, după cunoscuta cârticică tipărită și românește. O parte a tinerimei se îndatoră a nu gusta în vieață nici o beutură spirtuoasă.

În publicul ascultător s'a deschis subscripția pentru cumpărarea mai multor atari cârticele osânditoare de vinars. S'a colectat îndată 105 florini v.

Pesta, 8 Martie.

La sosirea corăbiei din Pojon și ieri a așteptat mulțime mare pe mal. Știrile, că alicii nu vor să între în discuțiunea adresei până-ce nu vor afla intențiunile curței, au produs iritare.

— Mișelie, nemernicie! — a strigat Petofi, *) auzind de acesta. El era de față la braț cu tinera sa nevastă.

— După ultima numerotație Pesta are 111.492 locuitori.

Brașov, 9 Martie.

Trei sute recruți dintre cei jurați acum au plecat azi, însoțiți de musică, la Sibiu.

Sibiu, 10 Martie.

— Azi la 10^{1/2} s'a făcut împărțirea de premii între cei distinși la expoziția industrială, în fața unui ales public. Erău de față și Excelențele Lor Thesaurarius, comisarul țerei, baronul Bruckenthal, superintendentul și episcopul A. Șaguna. Comitele națiunii săsești și-a făcut intrarea intimpinat de un cor de musică ocașional și acupă loc pe o tribună, deasupra căreia era icoana M. Sale.

— În frumoasa sală de gimnastică a avut loc azi o probă generală în fața întregului consistor. Între privitori a fost și comisarul țerei I. Bedeus și superintendentul.

*) Vestitul poet și înflăcărat ungar.

Din Bucovina.

Vrednicul deputat al țeranilor români (curia V.) din Bucovina, *Dr. George Popovici* continuă a ține adunări cu alegătorii sei. În adunarea dela *Rădauți* a vorbit earăși foarte frumos. Din vorbirea lui dăm pe scurt cele-ce a spus dînsul despre clubul român din Viena și despre limba română. Din adevărurile rostite de el multe se potrivesc și la noi și din ele învățatură putem trage.

Eată ce a zis dl Dr. Popovici:

Clubul român parlamentar din Viena s'a afirmat hotărît și franc. Clubul va păzi cu credință interesele românești. Mai mult încă. Va interveni cu inimă. El a părăsit vechiul și răul obicei bucovinean a ascunde românismul sub o manta oareși-care. El s'a pus deschis pe o *basă curat națională*. Dl Popovici promite că această basă va rămâne neabătută. Poporul român în Bucovina trebuie să arete, că nu e o clasă de robi, ci un neam băștinaș, care își are vrednicia în drepturile sale. Noi nu trăim aici din mila nimărui. De aceea în ale noastre trebuie să mergem cu curajul, cu tăria omului ce știe, că are putere înrădăcinată în țeară, și drepturi vechi: Să aruncăm în noianul uitărei uricioasa zicală: capul plecat sabia nu-ți taie. Sabia afirmă amenințator numai asupra făcătorilor de rele, ear' noi umblăm calea dreptății. Clubul român își va face datoria, dar' și alegătorii să și-o facă. Să lupte fiecare voinicește la locul unde e pus. Să nu cedeze nici un pas. Să lupte pentru dreptul de a trăi ca Român și nu altcum, pentru de a trage foloase culturale ca Român și nu altcum.

Românii plătesc birul din sudoarea feței lor. E greu câștigat banul ce trebuie să-ți dea. Dar' banul e bun și bine primit. Dacă e așa, sîntem în drept să cerem ca și așezămintele ce se fac, să fie bune și folositoare nouă: să fie românești. Altcum poporațiunea română e amar strîmbătătită. Fiind diregătorile pentru popor și nu întors, trebuie fiecare, ce mănâncă pâne din banii românești să știe limba română, fie el căpitan sau profesor, perceptor sau scriitor comunal. Copiilor nostri, ce vreau să între în școli mai înalte li-se cere cunoștința limbei germane. Copilul german pășeste liber înainte; al nostru are a învinge

mai întăiu greutăți enorme. Cum să nu fie întrecut de cel dintăiu? Germanul poate domina în țeară în toate. Limba lui e cea a diregătorilor. Românul cu limba sa trebuie să rămăe mut și neajutat în țeara aceasta, pe care strămoșii au ținut-o cu sabia și au sfințit-o cu sînge și suferinți. Un Român verde din Arbore sau Horodnic de s'ar muta în China, mai că tot atăt de mult folos ar ave de limba sa acolo, cum îl are aici. Să ne mirăm că nu putem înainta, dacă toate întocmirile culturale, care sînt în țeară, nu ne sînt accesibile din cauza limbei. Ia un pește din apă și pune-l pe un strat mândru și dulce de flori. Ce folos va ave el? Așa și noue, ce ne ajută așezămintele și propășirile, ce se fac, dacă nu ne putem folosi de ele, pentru-că nu sînt în limba noastră. Eată de ce biet Român săracul înapoi tot dă ca racul. Nu pentru-că n'are talent sau nu are strguintă. Poporul nostru are cualitățile rasei latine. Dară e pus ca peștele înaintea unor bunătați de care nu poate trage folos. Să ni-se dea așezăminte în limba noastră și se va vedea cum vom ajunge vrful în calea culturalei. Lupta pentru românismul întocmirilor publice la noi în țeară e sfântă. Dela isbânda ei atrnă viitorul nostru, bunăstarea noastră economică. Jertfele cele mai mari trebuie aduse din partea națiunii pentru a duce la capăt acest lucru.

SCRISORI.

„Nici un ac dela Jidani“.

Babța (Sălagiu), la 5 Martie n. c.

Onorată Redacțiune!

Cu multă bucurie vin a vă raporta învingerea ce o am făcut asupra cămătăriei prea mare a Jidanilor din comuna Babța.

Încă din bună vreme Jidani de aici — trei la număr — care de care și-au adus bumbacuri, umplându-și locuințele cu de acela, ca se aibă de unde provedea pe Româncele noastre, știind, că căneapă n'au prea avut.

Au și început a cumpăra unele, dar' cu un preț de totului mare. Urzeala cu 3 fl. 70 cr., băteala cu 2 fl. 70 cr. pe așteptare, până la 1 August c. n.

Comitetul „Societății de cumpărare“ din loc mă rog, ca să experez bumbac, dela societatea comercială „Concordia“ din Sibiu.

Branda, pentru care el s'a jertfit, ca să-și mângăie într'a lui groaznică durere. Plîngea că nu-și poate vedea pe tatăl seu, bătrânul Negrilă, pe ale cărui cuvinte cu atăta sfințenie le-a ascultat; mai amar însă plîngea, mai adănc suspina și nu putea să moară când își amintea că jertfele ce a făcut și chinurile ce a înfrînt, el și tatăl seu, nu vor da roadă.

Plîngea cu hohot că Doamna Românilor va cădea în mâna dușmanului, fără să știe el că Bogdan venise, că Tătarii fusese bătuti și alungați, că Haroboe fusese omorit.

Trăgea de moarte lungit în poteca ce ducea spre peștera Dochiei, gura și-se înleștase, limba și-se legase, însă cunoștința tot nu și-o perduse, când eată și Bogdan, ce răsbătuse codrii în fuga mare căntându-și mireasa răpită, sosi cu cetașii sei și cu sihastrul Coma.

Dădu peste Gramen pe care îl cunoscu îndată, după spusele lui Negrilă, că acesta trebuia să fie unul din tovarășii de

fugă ai Brandei. Îl întrebă, dar' muribundul nu răspunde nici o vorbă, ci cu ochii plini de sînge și de lacrimi îi făcu cu mâna semn, arătînd spre peșteră. Se uită Bogdan în dreapta și în stînga, dar' pe celalalt tovarăș, Humă, nu-l văzu, căci el perise în luptă cu Tătarul, apărînd poteca.

Ca un fulger trecu prin mintea lui Bogdan ideea de vre-o nouă primejdie. Lasă pe muribundul Gramen, în paza unui cetaș al seu, să-și dea obștescul sfirșit, ear' el cu călugărul Coma și cu celalalti tovarășii se duce iute spre peștera Dochiei, să-și găsească Domnița, dar' nu găsi nimic.

Trist, gânditor, sfărîmat de oboseală și de necaz, șezu binișor jos în peșteră pe mușchiul răcoros dela picioarele Dochiei. Rupt de osteneală, adormi o clipă. Fel de fel de visuri îi frământau creierul, unele mai mărețe decât altele.

Pe când mintea lui se plimbă prin lumi străine, ear' trupul și-odihnea în casa fetei strălucitului Decebal, sihastrul Coma cerceta

prin împrejurimi și dete de Branda în chilia de peatră a pustnicei Nona. O luă de mână și împreună cu Nona o duseră în peștera Dochiei, unde Bogdan, mirele ei, își odihnea obositu-și corp de atăta trudă. Bogdan, se trezi din lungu-și șir de visuri, ear' dinaintea sa văzu o minune nesșteptată, pe pustnic, pe sihastră și pe ceea-ce o căuta, pe Branda.

Cu ochii plini de lacrimi de o bucurie ne mai auzită, sihastrul Coma încredință pe Branda lui Bogdan, binecuvîntându-și. Pustnica Nona, păzitoarea zinei Dochia, rămase în această peșteră, ear' Bogdan cu iubita sa mireasă Branda și cu neadormitul pustnic Coma, se depărtară pe potecă spre locul unde puțin mai înainte văzuse pe nenorocitul Gramen, trăgînd de moarte. Găsi aci păzitorul, ce-l lăsase, însă Gramen era mort; fața lui nu era posomorită, ci veselă, căci Dumnezeu păstrase o schinteie de vieață în trupul seu mort și nu-și luase încă mintea când Bogdan cu sihastrul și cu celalalti în că

Am scris în această privință direcțiunei acelei societăți, ca să ne avizeze despre prețul bumbacului, la ce on. direcțiune îndată ne-a și avisat despre prețul bumbacului și că: urzeala albă nr. 16 ni-o dă cu 2 fl. 40 cr., băteala cu 1 fl. 80 cr. cu așteptare pe trei luni, împărțindu-ne, că dacă la trei luni nu vom pute trimite prețul, avem de a trimite 6% procente înainte și schimb nou pe alte trei luni.

Răspunsul la epistolele mele, primit dela on. direcțiune a „Concordiei” l-am adus la cunoștința primarului din loc, dl. Traian Brândusan, care îndată a avisat locuitorii comunei ca să se înscrie toți aceia cărora le trebuie bumbac. S'au înscris 88 inși, cerând dela „Concordia” 116 pachete urzeală și băteală.

Jidovii rîdeau de toată treaba noastră, zicînd, că n'avom noi credit, ca și ei.

În 28 Februarie a. c. n. ne vine avisul, că bumbacul cerut ne-a sosit la gara din Supurul-de-jos. Supărare în fiii lui Israil, bucurie mare în Românașii noștri!

În 1 Martie am adus bumbacul; câți ne-au văzut de prin Supur, Corond etc., toți au laudat hărnicia noastră.

În 2 Martie n. l-am împărțit pe la muieri; fiind cu toții veseli, că din pachetul de urzeală le-a rămas în pungă 1 fl., ear' din băteală 60 cr. v. a.

Tot în ziua de 2 Martie n. non! arîndaș mă acuză la primăria comunală, că am dat bumbac fără de a avea licență (ipar, cum zicea el). Casa primarului era plină de oameni, cu toții s'au apucat cu gura de el, de nu știa bietul ce să spuie.

Adusul bumbacului și svirecolirea Jidanilor va avea urmări bune în comuna noastră. Românii noștri cer să le aducem tot de ce au lipsă dela „Concordia” și zic că dela Jdani nici un ac nu vor cumpăra.

Zilele aceste ne-am sfătuit a întemeia o *însoțire de consum*, care dacă se va pute, să fie filiala societății comerciale „Concordia” din Sibiu.

Români din patru unghiori! Să nu ne lăsăm supti de lipitorile satului. *Intemeiați peste tot locul societăți de cumpătare și de consum* (negot) și nu vă lăsați pradă răuvoitorilor a tot ce e creștinesc și românesc.

Gavril Aluș,

învățător și notarul „Societății de cumpătare”.

Soartea învățătorilor noștri.

Vameș-Odriheiu, 28 Februarie c.

Onorabilă Redacțiune!

Subscrierul servește ca învățător-cantor la școala gr.-cat. din Vameș-Odriheiu, comună ținătoare de protopopiatul Ibașfalăului, din toamna anului 1894, unde am venit pentru mîntuirea acestei școale, care era amenințată prin aceea, că chiar în toamna aceluși an societatea „E. M. K. E.” din Cluj a deschis aici o școală, pe care a înzestrat-o cu toate cele ce se potesc din belșug, și pe învățător pătîndu-l cu plată de 400 fl., cortel și altele trebuincioase.

Salarul meu, să zicem că e de 300 fl., să plătește în rate nenumerate, fiind scos din repartiție. Dar' apoi cu cât neceaz, potcă și amărăciune să scoate, ferească Dumnezeu, nu de „voe”, ci de „nevoe”, cum e la noi în multe locuri.

Dovadă împrejurarea, că și până acum am salar nescos încă și din anul prim al venirii mele aici, apoi din anul acesta încă nici vorbă.

Apoi, ca școala să fie înzestrată barem cu cele mai trebuincioase unelte de școală, Doamne apără, ea sormană e pe treapta cea mai de jos, și în această privință, ca cea mai de rînd casă din sat.

Și cu toate acestea, după puțină, am luptat cu toate neajunsurile aproape patru ani de școală fără șovăire, dar' cu neasămenate greutăți pentru mine și cu pierderi și morale și materiale.

Numărul poporului nostru e aproape de o sută familii, ear' a populațiunei de naționalitate maghară 20—25 familii, pentru cari numita societate zidește o școală cu 3000 fl., care pe toamna viitoare are să fie isprăvită cu totul și în ea să înceapă învățarea pe anul școlar viitor.

Salarul învățătorului încă se va sui la 500 fl., care pentru 25—30 școlari ce cercetează această școală, e frumoasă răsplată în vremurile aceste scumpe de bani.

Am scris aceste numai pentru aceea, ca să cunoască lumea, cum sîntem noi învățătorii români răsplătiți pentru ostenele noastre, și cum ajută alții cauza școalei peste tot.

Toma Simu, inv. gr.-cat.

Producție și petrecere în Alba-Iulia.

Alba-Iulia, 25 Februarie c.

Stimate Dle Redactor!

Tinerimea română econoamă din Alba-Iulia a aranjat în 12 Februarie n. o petrecere împreună cu teatru și cântări. S'a jucat mai întâiu piesa teatrală „Nunta Țărănească”. Rolurile le-a jucat juna Maria Anghel ca mireasă, Ioan Cormos ca mire, Augustin Batenzan ca preot, jucându-și fiecare rolurile foarte bine. Peneș „Cortanul” și „Turcu” au fost cîntate de Ioan Cioncă și Silvestru Ciumbudean. Cîntarea turcească cât și vorbirile au fost predate atât de bine de către Silvestru Ciumbudean, încât au încîntat întreg publicul.

„Dogele, cîntare Italiană în campo” a fost cîntată de Iuliu Timișan, Ioan Cormos, Ioan Bircuță, George Lăncrajan și Nicolae Bîrdașiu; asemenea a reușit foarte bine, mai ales că a fost cîntată cu cuvinte italienești.

În „Anunțata, sormană pes-ăriță”, joc dela Venetia, a jucat cu dibăcie d-șoara Laura Stanciu.

În piesa „Favorița regelui” a jucat Eva Stain ca favorița regelui, Ioan Cioncă ca rege, Ioan Cormos ca soldat, Augustin Batenzan Ioan Muică, Vasilie Cormos în rolul de călugări.

Er „Iug evreul” l-a predat Ioan Cioncă, cărui atît de bine i-a șezut în costumul cel jidovesc și atît de bine a predat piesa, încât la doința publicului a fost silit să-l repeteze. Ear' în fine s'a jucat „Călușerul” și „Bătuta” de mai mulți tineri.

Seara de 12 Februarie a fost o seară plăcută atît pentru inteligență, cât și pentru poporul din Alba-Iulia, și ne bacurăm, vîzînd că și țeranii noștri dau semne de înaintare.

Că petrecerea aceasta a tinerilor țerani și țerance a reușit atît de bine, meritul cel mai mare îl are *Antoni Cricovean*, care a fost conducătorul, lor, și și-a dat mare silință ca petrecerea să reușească. Dorim ca să vedem în tot anul câte o astfel de petrecere din partea tinerilor țerani.

Cu acest prilej au binevoit a suprasolvi următorii: Petru Cirlea, comerciant 80 cr.; Antoniu Murășan, ospătar 1 fl. 40 cr.; Dr. Alex. Fodor, 1 fl. Teodor Anghel, econom 80 cr.; Simeon Moldovan, proprietar 60 cr.; Vasilie Vaida, 30 cr.; Eva Vaida, 30 cr.; Johan Stain, 60 cr.; Maria Rațiu, 30 cr.; Petru Cadar 50 cr.; Ilie Man 20 cr.; Ioan Cricovean 10 cr.; Ioan Cîmpean 10 cr.; Alex. Aron 10 cr.; Izsaki Sándor 10 cr.; Victoria Timișan 40 cr.; Nicolae Rusan 10 cr.; George Bîrdașiu 10 cr. — cărora și pe această cale le aducem mulțumită. I. R.

Muri rîzînd și vesel că nu i-a fost munca înzădar, căci Dumnezeu i-a ajutat să vadă pe Bogdan, Domnul Românilor și stirpitorul liftelor străine.

A plîns Branda corpul sormanului Gramen, mîntuitorul vieții sale; a plîns și Bogdan pe cel ce i-a scos din atâtea primejdii pe mireasa sa.

A plîns și sihastrul Coma pe Gramen, bunul Român, care pentru dorul și iubirea țerei sale și a tuturor Românilor și-a pus viața în primejdii atît de mari. O movilă și o cruce, s'au ridicat peste trupul marelui și bunului la inimă Român, Gramen, și Branda, plîngînd pe al seu mîntuitor, împleți o cunună de stejar bătută cu floricele albastre numite „nu mă uita”, apoi udându-o cu ale sale ferbinți lăcrămi, suspinînd, i-o puse pe mormînt.

Nu trecu mult și un mic schit de călugări făcu aici, unde bătrînul Negrilă, tatăl lui Gramen, își petrecu în pace și în liniște zilele sale.

Mirii Bogdan și Branda s'au dus la Boureni, unde au sîrbătorit îndoită sîrbătoare: a nunței și a liberării patriei străbune de barbarii cari o cutreerăse și o pustiise în timp de sute de ani.

Tătarii și alte neamuri străine, alungați fiind de către Bogdan-Drăgoș-Vodă, îndată multă românimă, prieteni și casnici de ai lui Bogdan, chemați fiind de către el, au venit și s'au așezat în pămîntul Moldovei, pustiit de barbari.

Bogdan a domnit cu multă dreptate și blîndețe câțiva ani, ear' după dînsul au venit pe scaunul Moldovei, ficii și nepoți de ai lui mai multe rînduri de urmași, sub cari toți Românii s'au unit, au împoporat ca din nou această țeară mîndră și frumoasă.

Din neamul lui Bogdan au eșit alți Domni pentru țeară, mari, viteji și buni.

Așa, iubire cetitor, au muncit cu sudori de sînge strămoșii noștri de au apărat acest pămînt pe care noi îl arăm și sîmînăm; stră-

bunii noștri nu s'au lăsat a fi amăgiți de prieteni de prin prejuri și s'au pus împotriva-le cu cuvîntul și cu arma de ne-au lăsat nouă, ficiorii lor, acest pămînt mînos și frumos, dar' ne-au lăsat și grija să-l păzim cu al nostru sînge, ca neatins și nerăsluit, cu a noastră voe, să-l lăsăm urmașilor noștri.

Să ne iubim țerina în care zac oasele părinților noștri.

Să ne învățăm copiii să-și iubească căminul și vatra pe care au crescut și mai bine să moară pe câmpul luptei, decît să o vadă în mîna străinului. Să ne iubim țeara prin care sîngele moșilor noștri a curs în și-roaie, apărându-o, ca să fim vrednici urmașori ai lor.

Să vrem a urma pilda frumoasă, ce ne-au lăsat-o bunii noștri, și vom pute.

Din „Albina”.

I. N. Ciocan.

Bourul sau zimbrul.

— Vezi ilustrația. —

În „Povestea lui Bogdan Dragoș și a Bourului“, ce o publicăm în foaie, am văzut că căpetenia Tătarilor, Haroboe, e numit *bour*, din pricină că el era sălbatic și crunt, ca un bour.

În numărul de față dăm chipul unui bour. Bourul sau zimbrul, numit și bison, este un fel de bou sălbatic, care trăiește în codri străvechi, prin locuri neumblate. El e cocoșat în partea dinainte a spatelui, are frunte lată și bulbucată și coarne mici; trupul îi este acoperit cu păr mare, de o culoare sură-negrie.

Sunt două feluri de bouri sau bisoni. Unul american, care are capul mare, butucănos și coarnele îi sunt mai groase la rădăcină. Acesta trăiește prin stepile Americii de mezz-noapte în cirezi. Odinioară se aflau mulți bouri în America, dar' acum le-a scăzut numărul, fiind prigoniți de vânători.

Celalalt soi de bouri este bourul european. Acesta este cel mai mare dobitoac sălbatic al Europei. Mai înainte era lătit prin pădurile Europei de mijloc și la noi în Carpați.

E știut, că tradiția ne spune, că Dragoș, întemeietorul Moldovei, a rățecit prin codri la vânătoare de bouri. De aceea se zice, că s'a pus în marca Moldovei capul unui bour sau zimbru.

Cu vremea însă în Carpați s'a tot împuținat și s'a stîrpit de tot, cum și în alte părți ale Europei. În Ardeal cel din urmă bour a fost pușcat la 1762 în pădurile Bărgăului. De atunci pe la noi nu s'a mai văzut. Astăzi se află numai în Canada și în Lituania (Rusia, în pădurea împărătească dela Bjalovjeș). Aici e oprit a-l vîna, vînd astfel guvernul rusesc ca să nu se stîrpească cu totul, ci de nou să se sporească.

Bourul sau zimbrul.

drepta el, prin luminile științei, ceea-ce Dumnezeu a lăsat să ese mai puțin desvîrșit din facerea mânilor sale.

Pentru-că nu e îndoială, că prin lucrarea sa stăruitoare și cu pricepere, omul a făcut și face minuni în pământul cel mai sterp.

Tocmai de aceea între cerințele de căpetenie se numără și știința grădinăritului, cu ajutorul căreia se pot produce legumi mult mai multe și mai bune într'o grădină cu pământ mai slab, decât fără aceea știință în grădina cu cel mai ales pământ. Căci cel pricepător în ale legumăritului știe cum să-și îmbunătățească pământul, știe când și cum să sape, să gunoiască, să samene, să plivească, să ude, să răsădească, să aleagă cele mai bune soiuri de legumi ș. a.

Cerință de căpetenie este și închiisoarea de toate părțile, ca astfel grădina să fie scutită de stricăciunea, ce 'i-ar pute-o pricinui animalele.

32—50 centimetri afund și de 2 metri larg, ear' pământul săpat se aruncă de-a lungul săpăturii înspre marginea grădinei. Isprăvind șanțul acesta, săpăm un al doilea, tot așa de afund, aruncând pământul din el în cel dintăiu și chibzuind ca atunci când e gata șanțul al doilea, cel dintăiu să fie astupat. În modul acesta se urmează mai departe până-când s'a săpat întreg locul menit pentru cultivarea legumilor. La sfîrșit rămâne un șanț gol, care se umple cu pământul scos din șanțul cel dintăiu, — care pământ a rămas grămadă la începutul săpăturii și trebuie cărat în șanțul din urmă. Timpul cel mai potrivit pentru rigolare și gunoit este negreșit toamna, dar' se poate face și iarna, când pe economi nu-'i îmbulzesc alte lucruri.

De sine se pricepe că rigolatul nu se face în tot anul; dar' săpatul afund cu un arșeu (hârleț) bun se cere să fie făcut an de an.

Gunoirea grădinei.

Dela gunoirea în regulă a grădinilor atîrnă în mare parte dezvoltarea legumilor și folosul ce ele aduc. Gunoitul, ce se intrupează grădinilor, trebuie să fie potrivit cu natura pământului din ele.

Gunoitul vitelor cornute și al oilor este bun pentru ori-ce soi de pământ. Cel de cai e mai potrivit pentru pământul lutos, care e mai rece. Gunoitul de cai, amestecat cu cel de porci, de asemenea e un gunoit destul de bun.

Cel mai bun dintre toate soiurile noastre de gunoit este cel de gălîțe: găini, porumbi și curci.

Pe la orașe se gunoiesc multe din legumăriile cele mari cu excrementele omului.

Împărțirea și întocmirea grădinei.

Ori-ce grădină trebuie nu numai să aducă folos, dar' să și placă ochilor și inimii. Ca aceste scopuri să se poată ajunge, e de lipsă o întocmire și împărțire cât mai potrivită.

De regulă prin mijlocul grădinei, de-a lungul se face o cale mai largă sau mai îngustă, până la 1½ metru sau chiar și atât de lată, ca să poată umbla cu înlesnire și carul pe ea. În grădini mari se fac astfel de căi și pe de laturi. Ele trebuie să fie la mijloc mai ridicate și să se acopere cu nêsip.

Pe de marginea căilor se sădesc agriși, strugurei (rosinchini), viță de vie ș. a.

Peste tot grădina se împarte în 4 părți. Aceste se împart — dacă e de

PARTEA ECONOMICĂ.

Ce însușiri ar trebui să întrunească o grădină de legumi?

Cea mai de căpetenie cerință a unei grădini de legumi este poziția ei, adică să fie așezată în fața soarelui — spre mează-zi — și scutită de vînturile reci de mează-noapte prin dealuri, zidiri înalte sau arbori; pentru-că în astfel de grădini legumile se desvoaltă mult mai în grabă și mai bine.

A doua cerință este: pământul grădinei să fie bun. Un pământ lutos, care în timp de secetă să prea întărește, prinzînd scoarță, precum și pământul tare nêsipos și petros, nu sînt destul de potrivite pentru cultura legumilor. Dar' bun ori rău pământul și mai mult ori mai puțin potrivită poziția, economul trebuie să-și lucreze grădina sa, silindu-se a în-

apa la îndemână pentru udat — dacă se poate chiar o fântână în grădină — este deasemenea o mare binefacere pentru ori-ce grădină.

Săpatul mai adînc, ca în câmp, încă este de neapărată trebuință.

La aceste se mai adaugă gunoirea.

Rigolarea grădinei.

Cu o săpătură numai atât de afundă cât e s. p. arătura, ce se face de obicei cu plugul, grădinei nu 'i-e de ajuns, pentru-că cea mai mare parte a legumilor au lipsă de o pătură adîncă, ca să se poată desvolta îndeajuns; ear' de altă parte, pentru-că numai cu chipul acesta se vor pute produce legumi multe în loc puțin, cum sînt mulțime de grădini.

Tocmai de aceea, cine dorește să-și întocmească grădina de legumi după toate cerințele, va trebui neapărat să rigoleze pământul din ea.

Rigolarea se face astfel: la o margine a grădinei se sapă un șanț de

lipsă — în table și tablele în straturi. Straturile să fie de câte 1 m. și 20 cm. late și cu un cap al lor către calea din mijloc.

Se știe, că séménând tot aceleași bucate în un loc, nu le priește, tocmai pentru aceea se saménă și în câmp odată cucuruz, în alt an grâu, apoi se lasă ogor ș. a. Tot așa stă lucrul și cu legumile; nici lor nu le merge bine, séménând an de an în același loc s. p. tot curechiu sau alt soi de legumi.

Una din tablele numite ale grădinei se gunoiește, și în anul, în care s'a făcut gunoiera, se cultivă: curechiu (varză), călărașe, sălată ș. a. legume cu frunza lată. În anul al doilea se cultivă în ea — fără a o mai gunoi — ceapă, cartofi, morcovi, pătrânjei, ridichi, sfeclă, napi, crastaveți, pepeni ș. a.; ear' în al treilea an — tot fără gunoiu — se cultivă: fasole, mazere, pătlăgele ș. a. În tabla a patra se fac straturile calde și se lasă loc pentru plantele, cari se ierneze în pământ și rămân mai mulți ani în acel loc s. p. sparga, fragile ș. a.

Deci și în grădină trebuie să se țină rînd și seamă; la din contră totul e o muncă aproape zădarnică.

Straturile calde.

Unele legumi se seamănă de-adreptul în straturi; altele trebuiesc séménate în straturi calde, făcute în timpul iernei, și crescînd până la o anumită mărime, se sădesc în straturile, unde au să se desvoalte deplin.

Straturile calde se fac de regulă în această lună (în Febrarie). Spre acest sfîrșit se alege un loc în fața soarelui, scutit de vînturile de către mează-noapte. Aici se sapă o groapă în patru laturi, a cărei lărgime să fie 120 cm., ear' lungimea după-cum cere trebuința și afunzimea de un metru. În ea se pune gunoiu păios de cal, care trebuie scuturat ca să se așeze deopotrivă și pe urmă călcat cu picioarele. Gunoiul vitelor cornute nu ține căldură ca cel de cal; dar' totuși se poate folosi și el.

Umplându-se groapa cu gunoiu, de margini se închide cu un rînd de scânduri, ear' partea de către mează-noapte are să fie mai ridicată ca să se poată sorii cât mai bine întregă suprafața stratului. Peste gunoiu se pune o pătură de pământ bun, în grosime de o palmă. Grădinarii pricepuți se îngrijesc de cu toamnă ca să aibă la îndemână pământul trebuincios, pe care îl cern și îl acoper cu gunoiu ca să nu înghețe. Pământul acesta trebuie luat dela suprafață și nu din afanșime.

Peste scânduri se pun ferestre anume de sticlă și în jurul scândurilor gunoiu, ca să țină cald. La o săptămână pământul este așezat în destul și se poate séména.

Unii fac greșeala că seamănă prea afund, stricînd prin aceasta foarte mult. Séménța se nu fie acoperită cu o pătură mai groasă de pământ decât e de două ori mărimea ei. Séménța odată séménată, stratul trebuie ținut în stare umedă, udându-l cu apă domoală — nu rece.

După-ce legumile au răsărit, pe timp frumos li-se lasă aer curat, ceea-ce se face prin ridicarea de o parte a ferestrelor.

Cu ajutorul straturilor calde se ajunge în orașe la legumitimpuri, ceea-ce ar fi o mare binefacere și pentru săteni.

Rassele (soiurile) mai de frunte ale vitelor.

(Urmare și fine).

6. Zebu.

Zebu din India e cocoșată, avînd pe spinare o ridicătură sau două, cari cumpănesc până la 25 chlgr. Prin încrucișare repetită cu alte rasse de vite, zebu își perde cocoșa. Mărimea zebelor e foarte deosebită, dela mărimea unui berbec până la a unui bou zdravén de ai nostri. Zeba este scurtă și groasă, dar' iute și sprintenă ca și calul, poartă pe spate greutate de câte 400 chgr., suindu-le pe munți. Se întrebunțează în bătăi în locul cailor. De lapte sînt foarte slabe.

Din cele arătate până aici se poate vedea, că vitele sînt de foarte multe rasse (neamuri); ear' dintre soiri — trebuie să o spunem — n'am pomenit decât un număr de tot neînsemnat.

Prin încrucișare, unele soiuri s'au dezvoltat de minune, devenind ne mai pomenit bune de lapte, sau puternice pentru muncă, sau grase într'un mod deosebit. Toate aceste trei însușiri însă nu s'au putut aduee la culmea dezvoltării în aceeași vită, ci numai una sau cel mult două.

La vite încă se potrivește zicătoarea poporului: „nu pot fi și cu ouă și cu pui și cu cloșca grasă“.

Tocmai de aceea economii pricepuți se gândesc bine de timpuriu la țînta, ce voesc să o ajungă prin prăsirea vitelor. Cei-ce vor să aibă peste toate vite bune de lapte, se vor nisul în această privință, căștigându-și altfel de soiuri și îmbunătățindu-le tot în această direcțiune. Cei-ce înainte de toate au lipsă de vite tari, bune de muncă, își vor îmbunătăți soiurile de vite, cari corespund acestor însușiri și tot așa vor face și cei-ce au în vedere în locul întăiu — să ajungă la vite mari, cari se îngrășe bine.

Ca în toate ramurile economice însă așa și cu privire la îmbunătățirea soiurilor de vite sîntem foarte departe de țînta, care neapărat trebuie să o ajungem și spre care avem să pășim tot mai înțelepțește și mai cu înțetire.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

I.

Raport

despre a VIII-a expoziție de vite, aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“ în Boița.

Onorabil comitet!

La insistența fruntașilor laudabilei comune Boița, expoziția de vite anuală, proiectată pentru primăvara anului c., nu s'a ținut decât la 5/17 Octombrie tr. Motivul amînării expoziției până pe timpul de toamnă a fost lipsa de nutreț din 1896, resimțită în 1897, cum și puțina orientare a celor admiși cu vitele lor, asupra scopurilor urmărite prin aranjarea expoziției.

La această expoziție au fost admise vitele locuitorilor din Boița, Porcești, Racovița, Sadu, Sebeșul-inferior, Sebeșul-superior, Tălmăcel și Veștem, dintre cari, din cauze nouă necunoscute, nu au expus vite locuitorii din Sadu, Sebeșul-superior și Veștem.

În conformitate cu lista de înscriere în grupa I. Bovine de prăsilă (rasa indigenă și străină) au fost expuse de 87 exponenți 200 capete și anume:

tauri	vaci	junci, junince, tăurenci	viței, vițele	suma capetelor
1	120	49	30	200

În grupa II. Oi de prăsilă au fost expuse de 19 exponenți 70 oi și anume:

berbeci	noatini	noatine	oi	suma capetelor
23	15	10	22	70

Peste tot au fost așadar' 270 capete expuse de 106 exponenți.

Cele 270 vite expuse cu privire la comune se împart astfel:

Grupa I.

comuna	tauri	vaci	junci, junince	viței	suma capetelor	exponenți
Boița	—	117	42	20	179	72
Porcești	—	—	1	1	2	2
Racovița	—	2	2	1	5	3
Sebeșul-inf.	—	—	1	—	1	1
Tălmăcel	1	1	3	8	13	9
Suma com. 5	1	120	49	30	200	87

Grupa II.

comuna	berbeci	noatini	noatine	oi	suma capetelor	exponenți
Boița	10	12	7	12	41	13
Porcești	—	—	—	—	—	—
Racovița	—	—	—	—	—	—
Sebeșul-inf.	—	—	—	—	—	—
Tălmăcel	13	3	3	10	29	6
Suma com. 5	23	15	10	22	70	19

Ranjate vitele expuse după rasă, se constată, că au fost expuse: 1 taur de rasă „Pinzgau“ curat; 58 vaci de rasa ardeleană, 1 de rasa „Simental“, 42 încrucișare (indigene cu „Pinzgau“) și 19 de rasă curată „Pinzgau“; din 49 junci, junince, tăurenci: 23 de rasă ardeleană, 15 încrucișare (indigene cu „Pinzgau“) și 11 de rasă curată „Pinzgau“; din 30 viței și vițele: 7 de rasă curată „Pinzgau“, 13 de rasă ardeleană și 10 încrucișare (indigene cu „Pinzgau“).

Oile expuse aparțin rasei bărsane și stogose.

Juriul de premiare s'a compus astfel: *Demetriu Comșa*, president, *Victor Torțășianu*, secretar, *Emil Versariu*, funcționar de bancă, *Dr. D. P. Barcianu*, profesor (ales în locul lui I. Chirea din Săliște), *George Bobeș*, paroch, toți din Sibiu; *Radu Istrate*, proprietar, *Petru Indrieș*, notar, *Iașan Boidocan*, *Ioan Iordan Cloaje*, *Oprea Halmagiu*, economi, *Ioan Druhora*, paroch, toți din Boița;

Dumitru Săcărea, paroch, *Toma Nedelcu*, primar, ambii din Tălmăcel; *Toma Dragomir*, paroch, *Nicolae Grecu*, comerciant, ambii din Porcești; *Demetriu Săcărea*, inv. în Sebeșul-de-sus; *Valeriu Florian*, preot, *George Dănilă*, inv. dirig., ambii din Racovița; ear' în locul membrilor absenți: *Ioan Micu*, propr., *Toma Doican*, paroch și *Ioan Ivan* (din Sebeșul-inf.); *Ioan Mateiu*, paroch (Sebeșul-sup.); *George Bobange*, econ. (Racovița); *Ieronim Spornic*, notar, *Nicolae Veștemean*, primar și *Irimie Milea* (Veș'em); *Ioan Popovi-i*, paroch și *Constantin Popovici*, notar (Sadu), s'au ales sep'tenți în persoanele: *Stanciu Coca*, *Ioan Stoia Bobeș*, *Ioan Oprea Halmagiu*, *Ioan Bratilesco*, economi în Boița; *Teodor Orlea*, funcț. consist. în Sibiu; *Ioan I. Roman*, proprietar în Sebeșul-inf.; *Ioan Nedelcu*, econ., *Irimie Roman*, inv. și *George Comșa*, notar, toți din Tălmăcel; *Traian Florian*, cancel. adv., Sibiu; *Ioan Costeiu Rusalim*, econ., Porcești și *Victor Florian*, notar substituit în Racovița.

Juriul întregit și constituit a purces la examinarea vitelor, lucrare ce a ținut aproape 4 ore, după ceea-ce a urmat însași premiarea și s'au distribuit pe baza listei de premiare următoarele premii:

Grupa I. Bovine de prăsilă:

a) tauri.

premiul	cor.	proprietarul	comuna
I.	12	Comuna politică Tălmăcel,	Tălmăcel
Suma	1.	12	

b) vaci.

premiul	cor.	proprietarul	comuna
I.	6	Valeriu Florian, preot	Racovița
II.	6	Ioan I. Cloaje, propr.	Boița
III.	5	Savu Vule, propr.	"
IV.	5	Maria G. Dănilă	Racovița
V.	4	Traian Bobeș, măiestru têmplar	Boița
VI.	4	Radu Istrate, propr.	"
VII.	3	Ioan Dănescu, econ.	"
VIII.	3	Gligore Moldor, econ	"
IX.	2	Ioan Ionascu, econ	"
X.	2	Ioan Stoia Bobeș, econ.	"
XI.	2	Ioan Cocov, econ.	"
XII.	2	Ioan Branea, econ.	"
XIII.	2	George Stoica, econ.	"
Suma	13.	46	

c) junci, junince, tăurenci dela 1—3 ani.

premiul	cor.	proprietarul	comuna
I.	6	Ioan I. Roman, propr.	Sebeșul-inf.
II.	6	Valeriu Florian, par.	Racovița
III.	5	Stefan Costeiu, econ.	Porcești
IV.	5	Ioan Ionascu, econ.	Boița
V.	3	Maria Dolomeiu, econ.	"
VI.	3	Mihaiu Onea Rădoi	Tălmăcel
VII.	3	George Stnu, econ.	Racovița
VIII.	3	Ioan Bobeș, econ.	Boița
IX.	2	Ioan Neamț, econ.	Tălmăcel
X.	2	Nicolae Donia, econ.	Boița
XI.	2	Paraschiva Leuța, econ.	"
XII.	2	Iordan Cloaje, econ.	"
XIII.	2	Ioan Hoadris, econ.	"
XIV.	2	Vas. Oprea Halmagiu, econom	"
XV.	2	Ioan Boidocan, primar,	"
XVI.	2	Ioan Ariton, econ	"
XVII.	2	Constantin Roman, ec.	Tălmăcel
XVIII.	2	Ioan Curpătoria, econ.	Boița
Suma	18.	54	

d) viței și vițele dela 1/4—1 an.

premiul	cor.	proprietarul	comuna
I.	5	George Dănilă, inv.	Racovița
II.	4	Nicolae Săcărea, econ.	Tălmăcel
III.	3	Toma C. Barbu, econ	"
IV.	3	Toma Posa, econ.	Porcești
V.	2	Petra Stroilă, econ.	Tălmăcel

premiul	cor.	proprietarul	comuna
VI.	2	Nicolae Măierean, econ.	Boița
VII.	2	Traian Bobeș, têmplar	"
VIII.	2	Nic. Bratilesco, econ	"
IX.	2	Voicu Pătăreșu, econ.	"
Suma	9.	25	

Grupa II. Oi de prăsilă.

a—d) berbeci, noatini, noatine, oi.

premiul	cor.	proprietarul	comuna
I.	5	Ioan Zacharie, econ.	Boița
II.	5	Vasile Cloaje, econ.	"
III.	4	Nicolae Caicu, econ.	Tălmăcel
IV.	4	Mihaiu Răducan, econ.	"
V.	3	Petru Boța, econ.	"
VI.	3	Stanciu Curtean, econ.	Boița
VII.	3	Ioan Negrea, econ.	Tălmăcel
VIII.	3	David Rusu, econ.	Boița
IX.	3	Ioan Rusu, econ.	"
X.	3	Ioan Boidocan, econ.	"
XI.	3	Nic. Constantinescu, ec.	"
XII.	3	Ioan Drăguș, econ,	"
XIII.	3	Grigore Moldor, econ.	"
XIV.	3	Nicolae Zacharie, ec.	"
XV.	3	Ioan Neghină, econ.	"
XVI.	3	Ioan M. Coca, econ.	"
XVII.	3	Nicolae Donia, econ.	"
XVIII.	3	Nicolae Basarabă, ec.	"
XIX.	3	Ioan Basarabă, econ.	"
Suma	19	63	

Peste tot s'au distribuit în grupa I. 41 premii în valoare de 137 coroane, ear' în a II-a 19 premii în valoare de 63 coroane, sau în total 60 premii în valoare de 200 coroane.

Onorabil comitet!

Este lucru constat, că populațiunea din așa zisa „*Mărginime*“ de pe teritoriul comitatului nostru, nici în privința productivității pământului și nici în privința bunei stări, mai ales de când granițele sânt închise — nu poate ține pas cu economia din celelalte părți ale comitatului nostru. Puținătatea pământului face ca ceea-ce se câștigă abia să ajungă, cu toată cruțarea, pentru acoperirea trebuințelor zilnice. Știm cu toții cum cheltuelile sporesc în fiecare zi și cum traiul se îngreunează și el. A ne mulțumi cu puținul, cu care se mulțumeau moși strămoși nostri, azi nu mai merge, și a sunat ciasul al 11-lea pentru a ne gândi la câștigarea celor neapărate pentru o mai bună stare.

Reuniunea noastră agricolă s'a îndeletnicit și ea cu arătarea căilor și mijloacelor, cari urmate cu înțelepciune: fericire și bună stare ar aduce bietului țeran muncitor. Chiar și punerea la cale a expozițiilor, până aci neobișnuite la poporul nostru, au de țință se atragă luarea aminte a țeranului asupra foloaselor ce le-ar ave, dacă mai multă grije ar pune pe tot din ce câștig ar pute să tragă.

Cu luarea în seamă a tuturor împrejurărilor, mai ales economul din „*Mărginime*“ trebuie să se pună cu tot ce-adsinul pe ținerea înțeleaptă a vitelor și aci să se facă începutul cu *alegera vitelor de prăsilă*. La expoziția despre care ne dăm seama, văzut-am și vite într'adevăr frumoase, dar' fost-au și multe cu oase slăbuțe, cu forme urite. De dorit ar fi, ca vitele, ce nu întrunesc însușirile vitelor frumoase, să fie îngrășate și vândute și apoi înlocuite cu vite, poate mai puține la număr, dar' cari se întrunesc însușirile vitelor frumoase. Pe lângă materialul ales de prăsilă, mult, foarte mult atrăna în ce privește prăsilă vitelor dela *alegera taurului*. În această privință ar fi păcat strigător la cer, dacă ne-am scumpli, când vorba este de a ne prevedea pentru prăsilă cu un taur în faptă frumos. Taurul înainte de a fi cumpărat trebuie luat

în deosebită examinare și este de recomandat a câștiga taurul din o prăsilă curată și dela gazde, ale căror întreagă prăsilă ne dă dovezi de vite frumoase. Odată în stăpânirea materialului bun de prăsilă și a taurilor, să se pună o deosebită îngrijire pe agonisirea de nutreț mult și bun și pe lângă aceasta pe nutrirea la vreme, de oare-ce știut este, că nu totdeauna acela are vite mai frumoase și mai bine hrănite, care are mai mult și mai bun nutreț, ci acela, care nutrețul câștigat de tinăr și înainte de a-și fi perdat părțile nutritoare — îl dă vitelor la vreme, cu măsură și cu luarea în băgare de seamă chiar și a vârstei vitelor. Adăparea la timp și ținerea în bună curățenie a vite'or sânt a se lua și ele în socotință de proprietarii de vite.

Sibiu, 31 Decembrie n. 1897.

Victor Tordășianu,
secretarul juriului.

II.

Favor pentru vieri.

(*Stropitoare contra „Peronospori viticole“*).

Amăsurat înștiințării sale dte 25 Februarie c. nr. 21, comisiunea economică a comitatului Sibiu, cu scop de a veni în ajutorul economilor, cari se îndeletnicesc cu vieritul, la nimicirea morbului (boalei) de viță, numit „*Peronospora viticola*“, va vinde în prima linie pentru comunele din regiunea vinului (art. de lege XII. §. 61 din 1894), cum și pentru Reuniunile agricole locale și pentru „*Tovărășiile agricole*“, cu prețul jumătate 50 bucăți stropitoare (tulumbă, pompe) foarte practice și cari impuse sânt în mod statutar.

Prețul unei stropitoare trainice și practice este cu 14—16 fl., prin urmare, cei-ce o vor cere vor primi bucata cu 7—8 fl. v. a.

Cererile sânt a se adresa cel mult până la 31 Martie n. c. către comisiunea economică (palatul comitatului din Sibiu).

Pentru luarea în primire a stropitoarelor în ziua destinată de comisiune — vor ave să îngrijească cei împărțâșiți.

Ne luăm voe a atrage atențiunea celor interesați asupra acestui favor, recomandându-le a se adresa cu cereri până la 31 Martie n. c.

Sibiu, 2 Martie n. 1898.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu*“:

Demetriu Comșa. Victor Tordășianu.
președinte. secretar.

Pentru neguțetori.

Un abonent al nostru ne înștiințează, că în comuna *Petirș* (comitatul Timiș) se află de dat în arândă sau de vândut o *bolta* (duchean) cu *trafică*, cu licenție de beuturi, având o odaie de locuit, o culină, grajd, 1/4 juger de grădină. Bolta se află în mijlocul comunei, în loc foarte bun și fără concurent, ear' mișcarea e mare, căci în hotarul comunei se taie păduri.

Cei-ce ar dori să ia bolta, să se adreseze la dl *Toma Corescu*, neguțetor, în *Petirș*, (posta Lipova [Lippa], comit. Timiș).

Atragem luarea aminte a cetitorilor asupra acestui loc bun de negoț.

Pentru economi.

Rîmele în agricultură. Se credea, că rîmele rod rădăcinile plantelor tinere, și prin urmare ele sînt vătămătoare agriculturii. Wollny a dovedit însă că hrana lor constă din plante putrede și că dimpotrivă ele pot mări rodirea pămîntului.

Eată cum a prețuit prof. Dr. Landois-Münster într'o adunare însemnătatea rîmelor:

a) rîmele se nutresc numai cu plante putrede;

b) ele trag în găurile lor foi, coceni, etc. pentru a le supune procesului de putrezire;

c) găurile le astupă cu bale, ceea-ce formează un bun îngrășămînt;

d) nu-'i este cunoscută nici o proprietate stricătioasă pe care ar aveau rîmele.

*

Cum putem cunoaște dacă un pămînt conține var. Luați ca un vîrf de cuțit din pămîntul, ce voiți a-l cerceta, și amestecați-l într'un pahar de apă. Peste amestec turnați câteva picături de acid muriatic (hidro-chloric). Dacă ferbe și se ridică beșicute la suprafață, aceasta dovedește că pămîntul conține var.

*

Pentru a împedeca șoarecii dela roaderea rădăcinilor pomilor tineri, cel mai bun mijloc este de a întoarce cu săpoiul pămîntul în jurul rădăcinii în formă de mușinoiu.

*

Pentru stîrpirea gargărișelor se se amestecă bucatela cu nêsip fin și uscat, care se zice că le-ar sili să fugă.

*

Apa de săpunele, ce rămîne după-ce se săpunesc rufele, este foarte bună pentru pomi, livezi și vișele de viie. Dacă se stropesc cu apă de săpunele pomii, pier toți gâudacii ce stau ascunși sub coaja lor, ear' dacă udăm vișele de vie cu această apă, vor fi scutiți strugurii de diferite boale. Apa de săpunele cu gunoiu este un mijloc foarte bun de-a îngrășa pămîntul din grădină.

De-ale vremii.

De un an de zile contele Iosif Ledochowski, căpitan în statul-major, edă în Viena în fiecare lună știri despre umblarea vremii. Până acum aceste profetii au nimerit înainte vremea, fiind întemeiate pe studiu și observații. Astfel ele au însemnătate cu deosebire pentru economi.

Eată profetia vremii pe Martie, care deși e făcută pentru Austria și partea apuseană a Ungariei, se potrivește și pentru noi:

1—5 Martie. Barometru urcat. Sînin, uscat și rece. Vreme frumoasă.

6—10 Martie. Barometru cade. Vînt. Urmează timp înorat, cu ploi. Căldură.

10—13. Timp cu vînt, schimbăcios cu nori; ici și colo ploi. Ceva mai rece.

13—18. Barometru cade. Vînturi mari, nori grei, ploi bogate. Căldură. Spre sfîrșit timp răcoros.

19—24. Se face tot mai mult sînin; cald. Pentru toate 19 zilele la început vreme urită, cu ploaie, prin 9 și 16 a lunii mai mult cald.

25—28. Timp furtunos. Cerul se înorează tare și ploi, ici-colea ninsoare. Timpul e mai rece.

29—31. Furtuni și timp înorat. Ploi. Căldură. Pentru cele 7 zile din urmă: timp furtunos și vreme urită cu ploi mari. Probabil vor fi csundări (vîrsări de apă).

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

G. S. abon. în Boian. Licențiile se scot prin pretură; acolo ai să te adresezi. Privitor la cucuruzul din Romănia, serie și roagă-te pentru un răspuns dela dl Aurel P. Barcianu, în Orăștie (Szászváros).

Abonent nr. 8990. A făcut destul de rău unchiul d-tale, că nu-'și-a întabulat pămîntul, când l-a cumpărat, căci atunci nu se putea ivi încurcarea aceasta. Cine e întabulat pe pămînt neplătindu-'i-se datoria, are drept să ceară licitația și să l vînză. Puteți să l cumpărați tot d-voastră. Casele le puteți muta dacă nu sînt înscrise în cartea funduară. Fiind însă de lipsă a să cerceta lucrul, mai bine ar fi să cereți sfatul unui avocat român de acolo.

Abonent nr. 5041. (I. S. în H.) Ne pare foarte rău, că nu-'i putem da un răspuns hotărît. Ori-ce boală are lipsă să fie cu deamăruntul cercetată, să se știe de cîtă vreme este, din ce s'a născut etc. ca să se poată recomanda un leac împotriva ei. Aceste numai un medic care te cercetează, le poate ști. Peste tot se recomandă un traiu regulat, abținere mai de tot dela beuturi spirituoase și folosirea de ape minerale. Ce ape minerale înșe? aceasta tot numai un medic are să-'i-o spună.

Abonent nr. 3284. (A. H., par., Văleni). Izvorul mineral nu te sfătuim să l muți, căci apa își poate pierde ușor puterea sa, cum au pețit-o și alții. Poți să faci însă un șant până unde vrei să conduci apa și șantul să l umpli cu pietri, ca prin ele să se scurgă apa. Vei vedea apoi, că nu-'și pierde din putere? Analizarea să face la institutul chimic în Pesta De spese întrebă acolo.

Omul își poate face triciclu, ear' pentru căștigarea dreptului industrial să se adreseze la pretură. Cetește ceea-ce am scris noi în privința aceasta în „Călimdarul Poporului“ din 1897.

Știri economice.

Congres despre învățămîntul neguțătoresc. Cercul absolvenților institutului comercial din Anvers (Belgia) va sărbători anul acesta al 25-lea an dela fondarea sa. Cu acest prilej fostii elevi ai institutului plănuiesc un congres internațional asupra învățămîntului comercial. Congresul se va ține la Anvers în zilele de 14, 15 și 16 Aprilie 1898. Programul lucrărilor congresului este următorul: Care este folosul învățămîntului comercial? Cum ar trebui să fie predat învățămîntul de negoț în școlile primare? Cum trebuie organizată învățarea de afaceri neguț-

toarești în învățămîntul mijlociu? Care trebuie să fie învățămîntul comercial mai înalt?

Toate aceste întrebări sînt de însemnătate pentru dezvoltarea negoțului.

Negoț național. Afăm cu bucurie, că la stăruința dlui protopop român gr.-or. al Hălmagiului, Ioan Groza, s'a pus la cale întemeierea unei noue societăți românești de negoț în Hălmagiu. S'au și adunat în acest scop până acum 2000 fl., subscriindu-se 200 de acțiuni de câte 10 fl.

Darea de pămînt și venitul catastral. În ministerul de finanțe s'a pregătit o lucrare, în care se arată aruncul dărei de pămînt în calcul mijlociu, din anii 1893—96 după câte un jugăr, adunate fiind datele din singuraticile comitate și în urmă din întreagă țeara, precum și venitul catastral.

Din aceste date se vede, că darea unui jugăr este peste tot:

În Ardeal și Ungaria 72 $\frac{1}{2}$ cr.

În Croația-Slavonia 52 $\frac{1}{2}$ cr.

ear' venitul catastral este calculat:

În Ungaria la 2 fl. 71 cr.

În Croația la 2 fl. 45 cr.

Roada grăului. O foaie economică engleză aduce date privitoare la roada grăului pe 9 ani din urmă, de pe întreg pămîntul.

După numita foaie în 1888 s'au fost 806 milioane și 200 mii de hectolitru. În anii următori s'a produs tot mai mult grău. Mai bună a fost roada în anul 1894, anume de 928 milioane 725 mii de hectolitru.

În anul 1897 s'au produs 812 milioane 290 mii de hectolitru de grău.

Influența întunecimei. — La redeschiderea unei băi în California (America), au rămas oamenii uimiți de ce le vîzură ochii. Aflară adecă într'o gaură din pămînt niște muște de tot albe cu ochii roșii, mai aflară și un șerpe de tot alb. Animalele acestea avură în speluncă aer destul, deci putură trăi, dar' trăiră în întunecime deservită. Se presupune, că muștele acestea sînt urmașe ale unor muște ce au fost închise acolo când s'a săpat baia, înainte de asta cu vre-o 30 de ani; șerpele poate că a străbătut cumva acolo încă ca puiu, destul că-'l aflară acum mare, dar' alb. Cîteva muște fură puse și ținute într'o sticlă la lumină și în decursul unei săptămîni căpătară culoarea lor obicinuită.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Găina.

Tîrgul de fete din Găina n'a fost nici când tîrg de fete și cu atât mai puțin este acum. În realitate el este o petrecere populară, precedată de un tîrg neînsemnat. El se ține de obicei în luna Iulie, în cea dintăiu Duminecă după sărbătoarea Sfinților Ap. Petru și Pavel. Dacă însă se întimplă să fie vreme urită, sau dacă sărbătoarea cade în jumătatea din urmă a săptămînei, tîrgul se ține în a doua Duminecă după Sîn-Petru.

În ziua tîrgului văile și luncile din împrejurime se împoporează cu mulțimea oamenilor. Pădurile, atât de tăcute și liniștite alte dăți în ziua tîrgului răsună de glume,

chiote și cântece de veselie. Totul e în mișcare, înaintea noastră se desfășură una dintre cele mai frumoase priveriști. Din ori-care parte venim, vom vedea coborînd de pe culmile dealurilor sau înaintînd din văile adânci, grupe după grupe bărbați și femei, călare și pe jos. Toți se îndreaptă spre Găina, toți sînt îmbrăcați în haine sîrbătorești și au merinde cu ei. Ici colea vedem câte unul, ducînd furci, greble și alte unelte de lemn, apoi tulpice, fluere etc. Alții duc funii, oale, poame și legumi, cu deosebire Crișenii, spre vînzare în tîrg. Alții earăși au pe cai *berbințe* (butoaie) cu vin ori cu vinars.

Sus pe Găina avem alte priveriști. Oamenii se adună pe podeul dintre cele două piscuri ale muntelui. Aici e locul tîrgului, care în curînd și începe. El e asemenea tîrgurilor noastre de pe sate. Sînt vînd și sînt cumpărați articli de casă de prima necesitate, apoi mîncare și beutură și nu lipsesc nici figurile tipice ale tîrgurilor ardeleni, — Slovacii (Toții) cu joljuri, năfrămi și cartoane și Jidanii cu cercei, mărgele, flori artificiale și alte mîrunțișuri.

Pe locul tîrgului oamenii își așează merindele după plac, care unde vrea, dar totuși se ține o rînduială oare-care. Anume Moții cuprind partea de cîtră răsărit a podeului, ear' Crișenii din Bulzești și din alte sate se așează în partea de cîtră apus. Așa a rămas obiceiul din bătrîni. Căii sînt duși la o parte și legați de pocumpii, cari sînt bătuți în pămînt earăși din vremurile bătrîne.

Adevăratul tîrg nu ține mult, 2—3 ciasuri. Pe la 10 ore el sînt gata, oamenii și-au cumpărat cele de lipsă și se așează pe iarbă să prînzeasca din merindea adusă de acasă, apoi sînt începe petrecerea. Buțile cu vin sînt desfundă, lăutarii (igreții) încep să cânte (în limbajul Moților: să zică) ear' în jurul lor sînt încinge jocul. Și cu cît încep a să goli butoaiele, cu atît veselia crește, pîrechile joacă tot mai înfocat, chiuiturile sînt aud tot mai des. Așa își petrec Moții și Crișenii la tîrgul din Găina, pe iarbă vorde și sub cerul liber, pînă înspre seară, cînd sfîntul soare se pleacă spre apus. Atunci oamenii pornesc cîtră casă, grupe-grupe, plini de veselie, rîzînd și glumînd. Unii mai șăgalnici și bine dispuși, fac câte-o posnă, de rîde lumea de ei cu haz și li sînt duce vestea în șapte sate. »Crișanul, iute la fire și rîu la mînie — zice dl Frîncu-Candrea — fiindcă nu și-a putut vinde oalele, începe a le sparge cu bîta, ear' Moțul, vînd ca oalele cumpărate sînt ajungă mai iute decît el acasă, le dă drumul din deal și pînă în vale«.

Logodiri sau chiar cununii nu sînt fac la Găina, ci sînt fac cunoștințe între feciori și fete și legături de dragoste, cari sînt încheie apoi cu căsătorie, făcîndu-se acasă în sat cununia.

Așa este azi tîrgul de fete din Găina. Cum a fost odinioară, în vremile din bătrîni și cînd s'a început a să ține nu sînt poate ști cu hotărîre. Mulți scriitori s'au ocupat cu descrierea acestei datine a Moților și au scris în diferite chipuri despre ea. S'a scris și s'a crezut mult timp, că tîrgul din Găina a fost un adevărat tîrg de fete. Pregătirile pentru tîrg sînt făceau cu ani de zile înainte și fetele, însoțite de părinți și neamuri, își duceau toată zestrea sus la Găina, chiar și vite, stupi și alte lucruri. Toate aceste sînt așezau în corturi. Veneau apoi ficiorii, cercetau zestrea și dacă le convenea și fata, o cereau dela părinți și sînt făcea numai decît, încredințarea, și adese-ori sînt sînt și cununia prin pustnirii, aflători pe Găina sau prin preoți veniți și ei la tîrgul de fete.

Pentru tîrgul de fete, ținut astfel, sînt zice că a fost o lovitură de moarte evenimentele din anii 1848—9. Alții însă spun, că tîrgul a început să-și peardă însemnătatea pe la anii 1820—3. În privința aceasta profesorul *Schmidl* scrie în cartea sa geologică *) că lui i-au spus oamenii, cînd a călătorit prin munții Bihariei, la 1863, că tîrgul de fete a dispărut cu vre-o 40 ani mai înainte și că el n'a aflat decît o singură pîreche, un moșneag și o babă, a căror cununie s'a sînt sînt în munțele Găina.

T. Frîncu și G. Candrea din contra, susțin, că tîrgul de fete în Găina n'a existat nici odată, și cele-ce s'au scris despre transportarea zestreii fetelor și despre cununile sînt sînt în Găina prin pustnici, »cari în țeara Moțului n'au existat de cînd e lumea«, sînt numai bîrfele sau cleвете. (Va urma).

*) Dr. Adolf Schmidl. Das Bihargebirge an der Grenze von Ungarn und Siebenbürgen, Wien 1863.

CRONICĂ.

Români bravi. Din comuna românească *Somoștelnic*, comitatul Tîrnavei-mici, se anunță vești bune. Mulțumită bucei conducerei din partea zelosului lor preot Ioan Bani și a înțelegerii frățești din mijlocul lor, locuitorii acestei comune au făcut în timpul din urmă progrese, ca pîrte alte sate ale noastre. Au clădit o biserică de piatră foarte frumoasă, al cărei cimitir e îngrădit cu zid apoi o școală modernă deasemenea foarte frumoasă. Tinerimea întregă știe scrie și citește, foarte mulți sînt abonați la ziare și pe întrecute se sînt așă arăta vrednicia și simțul de jertfă pentru cultură și progres. Cu exemplu premerg în privința aceasta înșiși conducătorii. În timpul din urmă vrednicul învățător *Filon Bichiș* vîzînd, că biserică e lipsită de o toacă corespunzătoare, a procurat din banii sei o toacă cu 18 fl. Tot acest bun învățător a făcut din modestul seu salariu și un dar de 100 fl. — Laudă bravilor Români din *Somoștelnic*!

Doi bărbați însemnați în viața publică a României au răposat săptămîna trecută.

Unul este *D. St. Cesianu*, fost director al postelor și telegrafului din România și unul dintre membrii însemnați ai partidului conservator, care a murit la *București*. Răposatul avea abia 46 de ani. România perde în el un fiu devotat și un bărbat valoros al vieții publice.

— Tot la *București* a răposat *Alexandru V. Beldiman*, directorul ziarului *Adevărul*. *Alex. V. Beldiman* s'a născut la 1834. El sînt trăgea dintr'o veche familie de boieri moldoveni; era nepotul vornicului *A. Beldiman*, autorul „*Jalnicei tragedii*“. Cînd s'a detronat domnitorul *Cuza*, era prefect al poliției *Bucureștilor*. La 1862, a întemeiat la Iași ziarul „*Adevărul*“, care a avut o scurtă viață. „*Adevărul*“, a fost din nou scos la 1888, de astădată la *București*. *A. V. Beldiman*, s'a declarat de partisan al domniei pămîntene. De vre-o câțiva ani însă ideea domniei pămîntene a părăsit-o și „*Adevărul*“ a devenit un organ republican și democrat (pentru popor). *A. V. Beldiman* a fost un scriitor energic, un om politic tare în părerile sale. Ca om a fost un mare binefăcător: s'a arătat cu cei săraci și loviți de soarte plin de o rară dărnicie, ori-ce nenorocire găsea la el mîngîiere și ajutor. De vre-o șapte ani,

directorul „*Adevărului*“ era bolnav, suferînd de durere mare a picioarelor. De vre-un an lucrarea sa ca ziarist încetase aproape cu totul. *A. V. Beldiman* lasă în urmă o soție neconsolată, d-na *Emma Beldiman* născută *Kalimaki*, și doi fi: d-nii *Alexandru* și *Eduard Beldiman*, cel dintău ministru plenipotențiar la *Berlin*, și cel de al doilea fost prefect.

Vinuri stricate. „*Gazetei Transilvaniei*“ i-se scrie de „*lângă Cricău*“: „În nr. 38 al foii maghiare opoziționale „*Ellenzék*“ a sînt o notiță despre vinul falsificat al lui *Bürger*.“

Acest *Bürger* nu este altul, decît *Bürger Márton* din *Cricău*. În pivnița acestuia s'a înfășoșat în 16 Februarie n. c. o comisiune constatătoare din fisoigăbirul *Ighiuului Csuka Domokos*, *Dr. Dobosy Gyula*, proprietarul din *Șard*, *Vadady Gergely* și dirigătorul *Gal* din *Tejna*. Comisiunea a aflat în pivnița jupănului *Bürger* vin falsificat cu zecile de mii de ferii. Se vorbește, că s'ar fi și pornit cercetare contra lui, dar' asta nu-'mi vine s'o cred, de oare-ce pe *Bürger Márton* îl cred om mult mai iscusit, decît ca să nu știe acoperi lucrul așa, ca să nu poată eși la lumina zilei.

De s'ar fi aflat în pivnița altor oameni acel vin falsificat, toate foile maghiare a sînt dat alarma. Așa însă nimeni nu-'și răcește gura; nici presa noastră română n'a luat știre de acest lucru, măcar că aici e vorba de o mare jignire a intereselor economice nu numai ungurești, ci și mai virtos românești, căci dela bieții Români s'dună numitul *Bürger* must, pe care-l plătește după placul lui și apoi îl vinde ca vin vechiu (se înțelege falsificat) cu prețuri mari, așa că nimeni nu poate concura cu dînsul.

Români omoriți în Bulgaria
Despre un omor groaznic, sînt sînt asupra unor Români, la 30 Ianuarie, i-se scrie „*Drapelului*“ din *Sofia*: (*Bulgaria*).

În satul *Aldumerovțade* vre-o zece ani trăiau frații *Taşcu* și *Spiru Macavei*, Români din *Molovișta*.

Balgarul *Dimitrie Gunău*, cărcămarul vecin cu toate-că în multe împrejurări grele a fost ajutat și sprijinit de *Taşcu*, și-a pus în gând ca să se scape de acești Români pentru-că mai toți sătenii cumpărau dela dîșii.

Împreună cu alți patru tovarăși i-au pîndit de șapte luni și abia în sus zisa zi, noaptea pe la orele 11, găsindu-i singuri, pentru-că și servitorul bulgar s'a dus acasă la dînsul, i-au măcelărit pe *Spiru*, care stătea la teșghea și pe fratele seu *Taşcu*, care i-a sînt în ajutor din camera alăturată.

Același lucru au făcut și cu servitorul *D. Barju*, tot moloviștean, pe care l-au prins ascuns sub pat și l-au tăiat ca pe un miel.

După aceea au strins toate cadavrele la un loc, le-au stropit cu gaz și le-au dat foc; ear' tot ce au putut să iee cu dîșii, precum banii și ciasornicele și altele, au luat și s'au dus.

Cînd mai mulți Români dela *Sofia* ne-am dus ca să-i vedem — sînt corespondentul — i-am găsit scrum.

Un vulcan — împotriva maghiarilor. Au păt-o Ungurii. Au avut și ei un munte vomitor de foc, pe care l-au botezat cu nume unguresc și și acela s'a stînt, a perit de pe fața pămîntului. Lucrul stă așa, că acum câțiva ani un conte maghiar, *Teleki Samu*, a făcut împreună cu un loco-

tenent de marină *Hönel*, o călătorie în Africa. În umbrelor lor ei au dat și de un vulcan necunoscut până atunci. Contele Teleki s'a grăbit să pună monopol unguresc pe acest vulcan, *maghiarisându-l* cu numele seu. Ce să vezi însă? Nu de mult o expediție engleză, ce a umblat pe la acel vulcan, a descoperit, că el s'a stins... Asta poate — de mânie, că fusese *maghiarisat*!

*

Procesul duelului dintre Filipescu și Lahovary. Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că pe la sfârșitul anului trecut s'a întâmplat la București, din păreri politice deosebite, între doi bărbați fruntași ai României, d-nii Filipescu și G. Lahovary un duel. Lahovary a căzut jertfă acestui duel, fiind străpuns cu sabia. Filipescu a fost dat în judecată. Procesul s'a pertractat săptămâna trecută și dl Filipescu a fost osândit la 6 luni temniță, ear' martorii au fost achitați.

*

Noul metropolit al Sârbiei. Dintre candidații la metropolia Sârbiei regele Alexandru a întărit pe fostul episcop de Niș, *Inocențiu*. Despre noul metropolit se dau următoarele date biografice: Inocențiu și-a făcut studiile la Kiev (Rusia). Acolo s'a și căsătorit, luând de soție o Rusoaică, care peste câțiva ani a murit. Reîntors în patria sa, Inocențiu a fost o vreme profesor la Belgrad pe urmă a devenit șef de secție în ministerul de culte. La 1894 a fost numit episcop de Niș. Alegerea lui de metropolit e primită cu multă bucurie în Rusia, fiind el un cunoscut prieten al Rușilor.

*

Fundațiune pe seama rezerviștilor. Regimentul de infanterie 6 din Timișoară își sărbăzuește anul acesta iubilul de 100 ani. Din acest prilej, foștii ofițeri în rezervă ai regimentului vor face o fundațiune, din ale cărei camete va fi premiat în fiecare an pentru merite în serviciu câte un suboficer în rezervă, căsătorit.

*

Ambasatorul sârb la Paris. Garașanin, a răposat săptămâna aceasta, în urma unei boale îndelungate. Cadavrul a fost transportat pe cheltuiala statului sârbesc la Belgrad, unde a fost înmormântat. Garașanin a avut un rol însemnat în istoria mai nouă a Sârbiei.

*

Fundațiune culturală. „Biserica și Școala” dela Arad vestește, că moștenitoarea răposatului asesor și referent școlar din Arad Dr. G. Popa, Ana Popa, a făcut în amintirea răposatului ei frate o fundațiune de o mie florini cu menirea, ca interesele să se întrebuințeze pentru ținerea unui parastas în fiecare an în biserica din Campani, precum și pentru scopuri școlare-culturale.

*

Mâncat de canibali. Din Bruxella se vestește, că agentul unei firme de acolo, însărcinat cu afaceri în Kongo (Africa) a fost ucis și mâncat de canibali (mâncători de carne de om) din Lucolila. Faptul s'a descoperit așa, că nu mult după perirea nefericitului niște Europeni i-au găsit în Lucolila numai capul.

*

Arestarea unei bande de pun-gași. Poliția din Budapesta a arestat de curând pe un conducător dela tren Schweighoffer, bănuț cu furt. S'a născut bănuțiala, că Schweighoffer are tovarăși și s'a pornit cercetare din partea poliției din Pesta și a celei din Cluj. Cea din urmă a arestat pe 8 dintre tovarășii lui Schweighoffer, cari

faceau bune trebșoare prin pungășirea pasagerilor pe liniile Predeal, Arad și Seghedin.

*

La moderna parfumerie Meltzer, din loc se află pe lângă prețuri moderate tot felul de săpunuri de toaletă, parfum, pudră, perii de dinți și alte articole de acest fel, toate de cea mai bună calitate, precum se poate vedea din inseratul ce publicăm în nrul de azi, și asupra căruia atragem atențiunea cetitorilor noștri.

Două foi bune.

Între multele foi, ce es la noi, mai cu seamă în România, vom să atragem luarea aminte asupra alor două.

„Albina”.

Cu acest nume ese la București o revistă populară ilustrată, cu un cuprins bogat și variat, împărțind tot felul de cunoștințe folositoare. În ea apar articli din economie, de științe, povestiri din trecutul nostru, legende, afaceri școlare, sfaturi și povețe etc. toate scrise în o limbă frumoasă și ușoară, populară, fiind menită revista pentru oamenii dela țeară.

„Albina” ese în fiecare Duminică. Prețul abonamentului este în România 5 lei, afară de România 8 lei. Până acum au eșit 21 de numeri. Cuprinsul numărului din urmă este următorul:

G. Coșbuc: Tradiții și legende din popor. — Dr. N. Leon: Omizile și mijloacele de a le stîrpi. — Stelian Petrescu: Fonograful. — Cavent de îngropare pentru Stefan-Vodă. — C. I. Tomulescu: Speranța. — C. P. T.: Sarea de bucătărie în medicină. — I. N. Ciocan: Povestea lui Dragoș și a Bourului. — Elena Mih. Demetrescu: Împărăteasă și bancherul. — Aster: Boalele oilor. — Magniet și Radianu: Recolta rîchitei. — C. Popescu: De ale lui Păcală. — Informațiuni. — Voci din presă. — Adrese către redacție. — Posta red.

Ilustrațiuni: Elementele fonografului lui Edison. — Fonograful prezentat la expoziția din 1889. — Fonograf perfecționat. — Bogdan-Dragoș. — Zugrăveala din biserica Trei-Erachi din Iași.

Din această revistă am reprodus în foia noastră „Povestea lui Dragoș și a Bourului”, care se sfirșește în numărul acesta.

„Revista Ilustrată”.

În Șoimuș-Reteag (comit. Bistrița-Năsăud) a început se apăra o nouă foaie ilustrată. Editor este preotul Ioan Baciu (Șoimuș), redactor cunoscutul scriitor popular Ioan Pop Reteganul (Reteag). Ea apare odată pe lună. Nrul 1 a eșit săptămâna trecută; el ni-se infășoșează frumos, cu cuprins variat și bogate ilustrațiuni.

Eată cuprinsul ei:

„Progresul Românilor în orașul Bistrița” — un articol de informațiune, cultura, cu 2 ilustrațiuni. „Visarion Roman și institutul „Albina”, cu 2 ilustrațiuni. — „Biserica, Curtea de Argeș”. — „Legenda Beneșului”. — „Doamne cine a greșit?” — nuvelă originală. — „Gimnasiul din Năsăud” (cu ilustr.) — Toderica, Tărâni noștri, 3 ilustrațiuni frumoase. — Măruntisuri sub titlul „Din spiritul altora”. Biografie, găcitură etc.

Toți articolii sînt de I. P. Reteganul. Mai sînt posesiile: „Stefan-Vodă” și „Doina” de Coșbuc, reproduse; Legenda Curței de Argeș de Alexandri; Libertate de Xenophon Cosma, ear' reproduse.

Abonamentul este pe an 6 fl. (15 lei). Administrația este în Șoimuș (posta Nagy-Sajó).

Loc deschis. *)

Dare de seamă și mulțumită publică.

Din Viștea-superioară.

Cu ocașiunea producțiunei școlare, aranjată în Viștea-superioară la 26 Decembrie 1897, au binevoit a suprasolvi următorii p. t. domni și doamne: Ignat Orenstein 3 fl.; Spiridon Mardan, par., Ioan Popa, par. (Sâmb-super.), Victor Lazar, inv. dir., Ioan Oana, comptabil și Maria V, Peicu, inv. câte 1 fl.; Ioan Fuciu, com., Laorente Cocan, com, Ioan Mihaiu, vice-not, Ioan Popaiov, vigil-silv., George Borzea, not., Nicolae Borzea, par. și Ana N. Borzea, preoteasă câte 50 cr.; Chirion Adămoiu, inv. 40 cr. Suma suprasolvirilor 11 fl. 90 cr. Din taxele de intrare au încurs 17 fl. 35 cr. Prin postă au contribuit domni George Avesalom, Brăila, 4 50 lei (2 fl. 14 cr.) și Nicolae Banciu, vigil-silv. (Zărnești) 1 fl. Suma venitelor 32 fl. 39 cr. Subtrăgându se de aci spesele de 20 fl. 78 cr. rămâne venit curat 11 fl. 61 cr., care sumă s'a transpus episcopiei parohiale din loc și s'a depus în „Fondul școlii”.

Taturor stim. contribuenți precum și tuturor participanților la modesta noastră producțiune li-se aduce și pe această cale cea mai adânc simțită mulțumită.

Viștea-superioară, în 8 Februarie 1898.

Ioan Banciu, inv.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

R Î S.

Muierea Țiganului.

Unui Țigan i-se bolnăvise reu muierea. Țiganul îngrijit, zise către unul din copiii sei:

— „Culo! dute la popa și spune-i că m'am rugat să vindă să cuminece pe mumă-ta, că-i-voiu forostu' vr'o seure”.

Cula mergend în grabă la preot grăd:

— „Părinte! s'o rugat dada să vii se forostuești pe mama, căți va cumineca vr'o seure”.

Împart. de V. Goleti, econom în Moșnița.

POSTA REDACȚIEI.

A. P. în Zărnești. Administrația și-a scris, ce ai să plătești. Trimite banii și publicăm.

Abonent Nr. 9878. Nu înțelegem bine ce carte vrei? Carte anume pentru neguștorii români nu este dar' avem cărți pentru socoteli, mărfuri etc. De care ai lipsă?

G. H. în Er. Călindar pe 140 ani se află la librăria Ciurcu, în Brașov. Întreabă acolo prețul.

Cârpa. Am primit deodată două necroloage, dar' prea târziu pentru acest nr. Vom publica în nr. viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. 2-a în Post, gl. 6, sft. 6.		răs. ap.
Dum.	1 Cuv. Mța. Eudochia	18 Eufrosia	6 14 5 46
Luni	2 Sf. Mc. Teodot	14 Matilda	6 12 5 48
Marti	3 S. Mc. Eutropie	15 Longin	6 10 5 50
Merc.	4 Cuv. Gerasim	16 Heribert	6 8 5 52
Joi	5 S. Mc. Canon	17 Gertrud	6 6 5 54
Vineri	6 SS. 42 Mucenici	18 Gyrillus	6 4 5 56
Sâmb.	7 Mc. Vas. Eugen ș. a.	19 Iosif Log.	6 2 5 58

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 2 Martie: Orăștie, Vințul-superior.

Marti, 3 Martie: Vințul-inferior (ziua premergătoare tirg de vite).

Mercuri, 4 Martie: Sighișoara.

Mercuri, 4 și Joi, 5 Martie: Odorheiu-săcuesc.

Joi, 5 Martie: Brad.

Vineri, 6 Martie: Bălcaci (Bolkács).

Sâmbătă, 7 Martie: Agârbiciu, (comitatul Turda-Arieș), Apoldul-mare, Vaida-Cămăraș, Ciuc-Sânt-Domocoș, Gârcei (Görcsön), Mănăsturul-unguresc, Motișdorf, Ozun, Praid Șimleul-Silvaniei.

Duminică, 8 Martie: Mediaș (tirg de vite).

Sâmbătă, 7 până Luni, 9 Martie: Erdő-Sân-Georgiu.

Avis!

În franzelăria lui
Petru Moga,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 44
se cumpără [756] 1-3

Săcară

100 chilo 8 fl. 50-60 cr.

Tot aci se primește

UN BĂIAT

de 15 ani, bine dezvoltat.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

„Cassa de păstrare în Mercurea“,

societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5½%.
3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se replătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin postă și se rezolvă cu reîntoarcerea ei.

Direcțiunea

„Cassei de păstrare în Mercurea“,

societate pe acții.

[243] 3-10

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

Călinarul „Lumea ilustrată“

pe anul 1898

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu porto postal 75 cr.)

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 3-42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

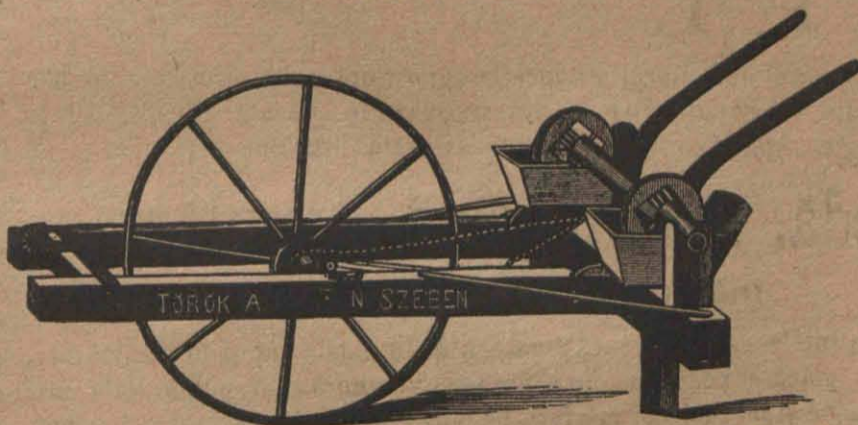
care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sunt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefacătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comerțanții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

Fondat 1857.

Andrei Török.

Fabrică de mașini agricole

Sibiu,

Poarta Cisnădiei nr. 1.

Recomandă cu prețurile cele mai ieftine și condițiunile de plătire cele mai favorabile pentru sezonul de primăvară:

Pluguri schimbătoare de (coaste), pluguri laterale, pluguri sistem „Ruchadlo“, pluguri universale sistem „Sack“, pluguri de săpat mai

multe sisteme, mașini de sămănat cucuruz, napi și grâu, grape de muschiu și diagonale, teascuri de oleiu și mașini de măcinat semințe de oleiu, mașini de îmblătit, ciururi de sortat (triere), precum și toate mașinile agricole, cunoscute deja, despre calitatea eminentă.

[707] 1-22

Pentru bunătatea produselor mele garantez în mod extins.

Cataloage ilustrate franco și gratis.

Mașini și unelte pentru fauri și lăcățari.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

Însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptărit etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

Înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului“.
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,
soc. pe acțiuni în Sibiu.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni,
Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

oel 12 profeți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școalele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

Este de importanță

a atrage de nou atențiunea, din prilejul sezonului de carnaval și teatru, că recunoscut cele mai bune pudre, pomăduri, parfumuri, fere de ars përul, perii de dinți, etc. se capëtă la [443] 8—8

Parfumeria Meltzer, strada Cisnădiei, casa comandei de corp

și

Daniel Meltzer jun., strada Gușteriței.

Trimiterea prin postă se face cu discrețiune.

FRANZ JOHANN KWIZDA.

**Fluidul de restituțiune
a lui Kwizda**

apă de spălat c. r. privilegiată ptr. cai.
Prețul unui flacon v. a. fl. 1 40.

Prăfurile Korneuburg
a lui Kwizda
pentru nutrirea vitelor
mijloc dietetic pentru cai, vite
cornute și oi.
Prețul 1/2 cutii 70 cr., 1/2 cutii 35 cr.

**Alifia de copite
a lui KWIZDA**
în contra copitelor aspre și
crepate
1 cutie à 400 grm. fl. 1.25.

**Masticul de copite
a lui KWIZDA**
copită artificială
1 rudă 80 cr.

**Săpun de șea
a lui
Kwizda**
o dosă fl. 1.—

Legători brevetate de gumă pentru glesne.
(Breveta KWIZDA)

Legătorile brevetate pentru glesne se fac în culoare sură, neagră, brună și albă în 4 mărimi și anume pentru piciorul III.

A se măsura la a a.

p. grosime de 20—22 cm.	potrivește mărimea 1.
" " " 22—24 "	" " " 2.
" " " 24—27 "	" " " 3.
" " " 27—30 "	" " " 4.

Prețul legătorilor brevetate în culoare sură pro b. c.
Nr. 1. fl. 2.50 — Nr. 2. fl. 2.70. — Nr. 3. fl. 2.90.
Nr. 4. fl. 3.30. — Prețul legătorilor negre, brune și
albe urecă pro bucată în ori-ce mărime cu
20 cr. mai mult decât la cele de culoare sură.

Cataloage ilustrate despre mijloacele patentate de scutire a lui Kwizda gratis și franco.

Se expediază zilnic cu posta prin depositul principal:
Farmacia cercuală Korneuburg.

Furnisor de curte
ces. și reg. austr. ung. și reg. român.

Farmacia cercuală
Korneuburg lângă Viena.

Prăvălie românească în Făgăraș.

Piața Francisc-Iosif nr. 16.

P. T.

Subsemnatul am onorul a aduce la cunoștința prea stimatului public românesc din Făgăraș, jur și din provincie, că am deschis aici în piața Făgărașului o mare și bine asortată prăvălie de

modă, manufactură, textilărie,
mărfuri scurte și curente.

Cunoștințele comerciale câștigate atât în patrie cât și în străinătate, mă pun în plăcuta pozițiune de a pute servii onoratului public cele mai bune, mai noue și mai ieftine mărfuri, pe lângă un serviciu acurat și prompt.

La dorință trimit ori-unde mostre gratuit și franco.

Rugând prea stimatului public pentru binevoitorul sprijin, semnez

cu distinsă stimă

Adrian Furcă.

[618] 7—8

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.